

Dagbog fra Lyngby under krigen

Af Christian Madsen Nielsen (1924 – 1987)

Forord af Knud Madsen Nielsen (KMN).

Følgende er uddrag af en dagbog, som min afdøde bror, Christian Madsen Nielsen, begyndte at skrive den dag hvor han fyldte 18 år.

Han skrev på den hver aften, altså den dag tingene skete og ikke efter længere tids hukommelse.

Han skrev dagbog helt til 1948, og jeg har dem alle.

Det som bringes er som nævnt uddrag, da ikke alt er lige interessant, men det som bringes giver et udmærket tidsbillede af livet og hændelserne i disse krigsår.

Da han begyndte at skrive dagbogen, boede han hjemme hos vore forældre i Lyngby. Senere kom han til Thisted, i forretning der, og derfra beskriver han mange ting, bl.a. om generalstrejken mod tyskerne og meget andet.

Jeg er sikker på, at mange vil finde uddragene interessante.

Torsdag, den 24/9 1942

Under et voldsomt uvejr i dag, slog lynet ned hos Ivar Madsen, og raserede hele huset. Om det så var gavlen, var den revnet. Astrid fik et mindre chok. Det var ikke så underligt, da de alle blev slået omkuld af lufttrykket, og først kom til sig selv lang tid efter.

Lørdag den 26/9 1942

Far og mor besøger i aften familien Fink i Svanekær, og skønt klokken er 3 nat, er de endnu ikke kommet hjem.

Søndag den 27/9 1942

Lærerinden og hendes kæreste, Finks og moster har i dag besøgt os.

På deres snak kunne jeg forstå, at de alle havde haft en lille ”klistre” på hos familien Fink i aftes.

Jeg var i dag i kirke, idet orgelet blev indviet,

og provst Nørsøller Jensen i den anledning talte. Efter gudstjenesten snakkede jeg med hans søn, som jeg har gået på realskole med.

Mandag den 28/9 1942

Sidste nat var der masser af engelske flyvere her over byen, og tyskerne beskød dem voldsomt. Vi kunne endog høre, at granatsplinterne faldt på husenes blikplader.

I Tønder blev der for nylig dræbt tre personer ved bombenedslag, hvorefter der nu i alt er dræbt 20 personer her i landet ved bombenedslag. Jeg har selv en bombesplint fra de engelske bomber, der blev nedkastet ved Hvidbjerg.

Fredag den 2/10 1942

Skuespilleren Carl Alstrup er i dag død af et hjerteslag, 68 år gammel. Jeg har set flere film, hvori han spillede hovedrollen, og godt spiller han. I København var der netop i går premiere på en film, hvori han spillede hovedrollen.

Gårdejer Jens Søe fra Boddum, der er særlig kendt for sit digt ”Vi sejer tak for æ brow”, hvilket han oplæste på Thisted Rådhus's balkon ved Oddesundbroens indvielse, er i går død 67 år gammel. Hans dødsfald blev meddelt i radioen.

Lørdag den 3/10 1942

En gardist skød i nat en nattevagt, der løb over slotspladsen, og undlod at standse, skønt han to gange blev råbt an.

To danske marinesoldater, deraf den ene fra Hjørdemål i Thy, druknede i nat i Hundested havn.

De fem personer der blev såret ved demonstrationer i København for nogle dage siden, blev beskydt af medlemmer af Frikorps Danmark, som demonstrationerne var rettet imod.

Søndag den 4/10 1942

Den 38. landskamp mellem Danmark og Sverige spilles i dag i Stockholm. Den blev som ventet vundet af Sverige, der dog kun vandt 2-1 efter at første halvleg var endt 1-0 til Sverige.

Ved skydningen i dag fik jeg 45 points på 250 m. Der var i øvrigt ingen, der præsterede særlige fine skydninger, da vinden generede meget. Hen imod aften lagde vinden sig dog, så de der skød sidst skød bedst.

Jeg tabte i aften 3,75 kr. ved at spille mausel med bedstefar, Jens og Erling. Den gamle skulle have været til fødselsdag hos Ferdinand Møller, men han opgav det, da han hellere ville spille kort.

Signe og Esther har været til stor fødselsdag hos Gerda og Astrid Søndergaard. De fik bl.a. haresteg.

Tirsdag den 6/10 1942

Schledermann Larsen var her i dag, og får købt et helt nyt jagtgevær, et kaliber 12 til 210 kr. Om det så er en gros prisen eller detailprisen ved jeg ikke. Næste gang jeg skal til Hurup, vil jeg have et jagtkort. Så skal jeg huske at medbringe mit legitimationskort, som jeg glemte i går.

Det ser for resten ud til, at der til trods for den sidste vinters uhyggelige streghed, er temmelig meget vildt. Vi skal have haresteg i morgen. Haren har vi købt af Svendsen i Istrup, som skyder en masse harer, og som på én aften skød ti, men han er også en særlig dygtig jæger og har et ekstra godt jagtterræn.

Da jeg cyklede til Hurup i går så jeg, i plantagen, en ræv og to harer, samt en hind med sine to kid.

Overalt i byerne hænger ænder og fasaner uden for forretningerne. Der bliver også skudt mange råbukke, som der bliver flere og flere af.

Det gærer rundt om i landet i denne tid, og særligt da i København, hvor der ustandseligt er demonstrationer og sabotage. Den tyske radio meddelte således i dag, at Tyskland er meget utilfreds med, at Frikorps Danmark, i sit fædreland, er blevet modtaget med revolvere.

Der findes her i Thy en sammensværgelse,

som har en hemmelig sender. I denne sammensværgelse ved jeg bl.a. at overklitfoged Rasmussen er med.

De to personer, som af politiet er blevet skudt i København, og som skød en politibetjent, var danskere. De var sendt ned med faldskærm.

Jeg må sandelig være glad for, at det ikke er dansk stil jeg skriver, thi der findes meget dårligt sprog og andre fejl her i min dagbog, men jeg skriver jo heller ingen kladder.

Fredag den 9/10 1942

Det meddeles nu i den engelske radio, at den dansk tyske krise nu er på sit højdepunkt, og såvel Christmas Møller som andre talere, har rettet en alvorlig appel til regeringen om nu, at sige nej til de tyske krav, da vi ellers risikerer, at komme i båd med nazisterne. Gid regeringen dog måtte sige nej.

Et af de tyske krav går ud på, at vi skal sende 30.000 soldater til østfronten.

I går har tyskerne skudt yderligere 15 nordmænd.

England har nu, som en modforholdsregel, lagt et tilsvarende antal tyske fanger i lænker, som tyskerne har lagt engelske fanger i lænker. Tyskerne truer med, at lægge tre gange så mange engelske fanger i lænker, hvis de tyske fanger ikke er frigivet inden i morgen kl. 12.

Back Boddum og Peter Svendsen er kørt til Bedsted efter spiritus, men er først kommet nu, så de har selvfølgelig været inde på kroen i Morup Mølle.

Jeg har i aften spillet kort hos min bedstefar, sammen med ham og Erling. Jeg vandt 2 kr. mens Erling tabte 10 kr. Det er i aften et rigtigt efterårsvejr med storm og regn, så det skal blive dejligt at komme i seng. Dagen i morgen bliver jo også en travl dag.

Lørdag den 10/10 1942

I eftermiddag blev arbejdet standset på den tyske arbejdsplads her ved byen, da der på pladsen gik det rygte, at kongen var blevet afsat, og først da man, ved at ringe til politikontoret i Hurup, havde forvisset sig om, at det var løgn, blev arbejdet genoptaget.

Jeg er blevet bedt til bal i "Håbet" af Aksel Christensen, men jeg vil ikke derop, skønt der kører en bil derop med arbejdsfolk. Jeg kender jo heller ikke arbejdsfolkene der skal derop.

Per Federspiel med frue ankom i aften til deres villa her, for at gå på jagt.

Søndag den 11/10 1942

Situationen her i landet er stadig kritisk, og man siger at regeringen skal svare på de tyske krav tirsdag formiddag. Frikorps Danmark rejser på tirsdag, så der bliver sikkert episoder i København igen.

Det medlem af Frikorpset, der er på orlov i Bedsted, har ikke været uden for en dør siden han kom hjem, da han ingen steder kan være for de unge.

Stalingrad er stadig ikke faldet, og det ser ud som om tyskerne skal forbløde der, og gid de kunne.

Ved skydningen i dag fik jeg liggende kun 47 points på 250 m. men vinden var også forfærdelig. Far fik 72 point og Lassen blev nr. 1 med 82 points. Vi lå alle ned ved skydningen på grund af vinden. Jeg var den eneste af de unge der skød på 250 m., de andre skød på 150 m.

Jens har i dag fået et brugt gevær. Jeg har prøvet det og synes det skyder godt.

Det er skammeligt, at jeg i går ødelagde min røde pen. Jeg skriver ikke så godt med den jeg bruger nu.

Mandag den 12/10 1942

Jeg var i dag hos tandlæge i Hurup. Det var en drøj omgang. Jeg drak fem øl inden jeg gik til tandlægen.

Jeg så i dag i avisen, at vor nabo Jens Pedersens bror er krigsforlist med et svensk skib. Hvor der dog går mange til på den måde. Der er forlist folk både fra Vorupør, Stenbjerg, Bedsted, Vestervig og Agger. Den jeg kendte bedst, af de krigsforliste, er Edmund Sørensen fra Agger, som forliste med et engelsk skib i februar 1941.

Ham har jeg mange gange spillet fodbold med, og også været oppe at slås med, når han var her henne. Vi var dog gode venner, og jeg snakkede med ham lige inden han tog ud på

sin sidste tur umiddelbart inden krigen brød ud.

Gad vide om Johannes Krogh nogensinde kommer hjem igen? Han tog ud med skoleskibet "Danmark" lige inden krigen brød ud, det befinder sig nu i Amerika.

På Thyholm er der atter sket en drukneulykke idet to fiskere er druknet. Det er den tredje drukneulykke på Thyholm i sommer.

Jeg ser i avisen at den uhyggelige børnelammelse er ved at forsvinde. Den har såmænd også krævet ofre nok i år. Heldigvis slipper Thy altid billigt, hvad angår børnelammelse.

Onsdag den 14/10 1942

Der er for tiden meget snak om, at vi skal have elektricitet herud, men det bliver sikkert heller ikke til noget denne gang. Far og Kristoffer Krogh har været i Bedsted og talt med driftsbestyrer Jensen om det, og han frarådede dem tanken, da han mente det blev for dyrt. De var så heldige, at komme op, at bile med en flok tyskere, da de stod og skulle hjem.

Det glæder mig oprigtigt at høre, at Stalingrad stadigvæk er på russiske hænder.

Frikorps Danmark afrejste i går fra København. Jeg ved endnu ikke, om der har været demonstrationer, men det skulle da være mærkeligt andet.

Torsdag den 15/10 1942

Et godt bevis på, hvor tyvagtige tyskerne i virkeligheden er, fik vi i dag, da de slæbte en fyldt tønde op imellem klitterne og begravede den der. De benyttede lejligheden til at nedgrave den, mens et par fiskere cyklede hjem og fortalte strandfogeden, at de havde set, at tønden var drevet i land. Tyskerne var således alene på stranden, da de gravede den ned, og der er ingen tvivl om, at de ville have fragtet den til batteriet i nat. Vi blev også noget forbavset, da vi kom til stranden og så at tønden var væk. Heldigvis opdagede Kristoffer Krogh, som var med, i stedet for sin far, at der gik nogle spor op mellem klitterne, og da vi så nærmere efter der, fandt vi tønden, nedgravet og tildækket, længere oppe. Det kan nok være, at Niels Christensen og bedstefar blev rasende. Tyveriet er

blevet meldt til politikontoret, men det gør vel kun lidt godt.

Det var med nød og næppe, at vi fik tønden læsset på vognen, idet den var meget tung, og indeholdt et fedtstof, og ikke sherry, som sidste gang, der landede en lignende tønde. Jeg fik den gang bjerget 15 l. sherry hjem, som vi dog har drukket det sidste af for over tre måneder siden.

Jens P. Svendsen skød i går en buk, og unge Carl Josefsen har foruden meget andet skudt tre store regnsponer.

Det regner, stormer, hagler og blæser forfærdeligt, og havet har været så oprørt i dag, at det går helt op i klitterne.

Fredag den 16/10 1942

Langballe har i dag fået en ny lastvogn, og vil herefter komme om formiddagen, hvilket er et stort gode, da han næsten altid er forsinket. I dag slog han rekorden i så henseende, idet han først kom kl. 17.00, skønt han skulle være her halv to.

Far har i aften været til møde i skolekommissionen, hvor han er formand. Josef Å. Sørensen var tilsagt, at give møde, da hans søn Søren, i det sidste skoleår, har forsømt hver fjerde skoledag af ulovlig grund, og så har han desuden mange gange foregivet at være syg, skønt det sikkert i de fleste tilfælde har været løgn.

Man skulle ellers synes det er dejligt, at gå i skole i de nye moderne skoler, der bliver benyttet nu, det er sandelig noget andet end den gamle skole som vi gik i.

Radioen oplyser i aften, at man øjeblikkelig skal standse, når en tysk vagtpost råber "Halt", da der ellers øjeblikkelig vil blive givet ild. De tyskere bliver da også mere og mere frække.

Søndag den 18/10 1942

Far og mor er i aften til fest i "Det Personlige Frihedsværn" på Morup Mølle Kro. Fru Hohlenberg, Ejner Nielsen og hustru, samt Chr. Lassen Krogh er også med. Vi har således været ene hjemme hele aftenen. Jeg vandt i aftenens spil 3 kr. Vi har spillet både "bank" og mausel. Jens, Erling, Robert, Lars, Magnus og Karl var her, og først spillede vi "bank" alle sammen, og

derefter spillede vi en 6 mands mausel, idet Robert gik fra.

Vejret er nu fint igen, da der snart er fuldmåne og vinden er gået om på øst, men det vil snart til at fryse. Vi har såmænd også fået regn nok. Kærene og vandhullerne er fulde af vand og der står temmelig meget vand i klitterne.

Mandag den 19/10 1942

Kongen havde i dag under sin daglige ridetur det uheld, at styrte med hesten. Han pådrog sig en flænge i baghovedet samt enkelte skrammer, og det bliver nødvendigt for ham at holde sengen nogle dage. Kongen var let chokeret over uheldet, men var ved fuld bevidsthed og røg efterfølgende en cigaret, mens han ventede på ambulancen. Da den kom, sagde han til føreren: "Det var hurtigt! Man er jo ikke 18 år længere, så man falder jo noget tungt".

Hele dagen har der været samlet en mængde mennesker på Amalienborg Slotsplads, for at høre til kongens befindende, og kronprinsen har været fremme på balkonen, for at give folket oplysninger derom.

Politikontoret i Hurup ringede i dag og meddelte, at der i nat er sat faldskærmsjægere ned på Thykysten, ved Hansted, Klitmøller, Stenbjerg, Lyngby og Agger. De meddelte os det, fordi vi øjeblikkelig skal melde det, hvis vi ser nogle mistænkelige personer, men det kunne aldrig falde os ind, at melde noget sådant. Træffer jeg nogle, vil jeg stå dem bi med oplysninger og fødemidler.

Vi fik i dag en skrivelse, hvori der stod, at Skytteforeningens rifler, øjeblikkelig skal sendes til København, på grund af indtrufne omstændigheder.

Langballe kom i dag kl. 9 og det var vel nok en stor behagelighed.

Han havde vort nye jagtgevær med, og vi har skudt et skud hver. Jeg ville have været på jagt i aften, men det blev så mørkt, at jeg måtte vende om, før jeg kom derhen hvor jeg ville ligge.

Minøren har været her i dag for at uskadeliggøre eller sprænge miner og sprængbøjer samt andre krigsgenstande, som er drevet i land her på kysten.

Jeg har i dag hjulpet bedstefar med at kule kartofler ned.

Tirsdag den 20/10 1942

Jeg var i dag hos tandlægen for sidste gang i denne omgang. Jeg kom af med 24 kr., men han har overset en tand, som plomber er faldet af, så jeg må snart besøge ham igen.

Før jeg gik ind til ham, drak jeg noget af en halv flaske cognac, resten forærede jeg ølhandler Nielsen.

Hos tandlægen traf jeg Karen Steffensen, som jeg har gået på realskole med. Gennem hende erfarede jeg, at skolebestyreren endnu ikke er kommet sig efter den hjerneblødning han pådrog sig for over et år siden.

Der har i nat været en masse engelske flyvere herover, og der var bl.a. luftalarm i Hurup. Flyverne nedkastede bomber over batteriet i Agger, så nu er tyskerne helt tossede. Jeg ved ikke om nogen blev dræbt.

Ved batteriet her skal der støbes hele natten, så arbejderne vil være taknemmelige, hvis der bliver luftalarm i nat. Motorbådene er i aften kommet ind med en mængde rødspætter. "Jylland" havde således 4.500 pund, "Brødrene" 3-400 pund og "Eron" 2.300 pund, så "renserne" skal være glad for, om de kan komme hjem til kl.15. "Jyllands" besætning har i dag tjent over 400 kr. pr. mand netto.

Onsdag den 21/10 1942

Jeg har i aften været på jagt nede på agrene sammen med Jens, som skød tre forbiere på en hare. Jeg så en hare og to agerhøns, men de var uden for skudvidde.

Far har i dag været i Thisted, og kom hjem med en ny skihue til mig. Den er størrelse nr. 57, men den er knap stor nok. Han var så heldig at komme op at køre med vognmændene, som skulle til Klitmøller.

Torsdag den 22/10 1942

Prinsesse Karoline Mathilde nedkom i dag med en søn.

Møllers Christian har været her i dag for at så rug for bedstefar og vi har selv haft skrædder i dag. Vi fik gule ærter og flæsk.

Det er vel snart et år siden, vi sidst har set svi-nekød.

Bådene havde i aften mellem 4.500 - 5.500 pund rødspætter pr. båd, så det er endnu flere end i forgårs. Jeg har hjulpet i fiskerhuset, hvor vi blev først færdige nu kl. 17.00.

Fredag den 25/10 1942

Jeg har i aften været på jagt sammen med Karl. Vi lurede på ænder og harer på Lyngholm Mark, hvor Karl har lejet jagten. Vi så både gæs, ænder og harer, og jeg skød en and, som vi dog ikke kunne finde.

Hermann har i aften været her med penge. (Den tyske kusk).

Lørdag den 24/10 1942

Kirstine Iversen og Chr. Leed blev gift, i går, i kirken, uden andre vidste noget, før efter at de var viede. Hendes far og stedmoder fik det først at vide, samme morgen, hvor de blev gift om eftermiddagen. Der var kun 8 personer med til brylluppet.

Minøren har været her i dag, og de to miner der blev sprængt eksploderede med så store brag, at det kunne høres langt inde i landet, og det var ikke langt fra, at vinduerne havde gået sig en tur her i byen.

Far tegnede sig i dag som medlem af Sønderjysk Forening.

Det bal som skulle have været holdt i "Håbet" i aften, er ikke blevet til noget, da man har truet med, at sende en politibetjent derop.

Jeg spillede i aften mausel med Jens og bedstefar, og gik derfra uden hverken at tabe eller vinde.

Det regner stadigvæk hver dag, og i aften lynede og tordnede det tillige.

Søndag den 25/10 1942

Der indtrådte i nat en så slem forværring i kongens tilstand, at der en tid var fare for hans liv. Han har det heldigvis bedre, og det ser ud til, at han undgår at få lungebetændelse. Skuespillerinden Olga Svendsen døde for et par dage siden 60 år gammel.

Ved skydningen i dag, som var den sidste skydning i år, da geværerne nu skal sendes ind,

opnåede jeg kun 56 points på 150 m. Therkild Iversen blev nr. 1 på 250 m. banen med 85 points

Jeg havde nær skudt Jens Krogh i aften, da jeg kom til at trykke geværet af mod min vilje. Jens og Karl skød begge på ænder, men fik ingen. Jeg kom først derned, da trækket var forbi.

Jeg har spillet "lige ud" med Karl og Magnus i aften og tabte 55 øre. Vi spillede hos Josef Josefsen.

Mandag den 26/10 1942

Jeg har i aften været i biograf i Svankær, hvor jeg så afdøde Carl Alstrup i "Vagabonden".

Robert Iversen fylder i dag 18 år, og har været i Istrup for at købe et jagtgevær af Peter Petersen.

Far er i Svankær for at revidere kommuneregnskabet og er ikke kommet hjem endnu, skønt klokken er halv tolv.

Tirsdag, den 27/10 1942

Jeg fik i dag 13,72 kr. for den aften jeg hjalp i fiskerhuset.

Alfred Jensen er her i dag, og jeg har spillet mausel sammen med bedstefar, far og Alfred Jensen. Jeg tabte 3,20 kr.

Kongens tilstand har forværret sig de sidste par dage, men nogen øjeblikkelig fare for hans liv, er dog ikke til stede.

Kronprins Frederik har midlertidigt overtaget regeringen under hans sygdom. De engelske styrker, i Libyen, begyndte i går en stor offensiv mod Rommels styrker, og i det sydlige Stillehav har der fundet et stort søslag sted, mellem amerikanske og japanske søstridskræfter.

Tyskerne har endnu ikke indtaget Stalingrad, og der tales nu igen meget om en anden front.

Der er i aften engelske flyvere over Danmark, og jeg kan sidde her og høre dem. Der har været luftalarm på batteriet en gang før i dag. Hermann Røndigs rejste i dag på orlov.

Onsdag, den 28/10 1942

Jeg har i aften spillet det hårdeste parti "bank" jeg indtil dato har spillet.

Jeg spillede med Alfred Jensen, bedstefar og far og vandt 11,50 kr. skønt jeg en time før vi holdt op, havde tabt 15 kr. Far vandt 15 kr. og Alfred Jensen tabte ca. 50 kr. Spillet var så hårdt, at det ikke var ualmindeligt at lægge 5 kr. i puljen, når man skulle være bankmand. Jeg fik i én pulje 26 kr. og i denne pulje havde far lagt 12,00 kr. for ét bet.

Minørerne var her i dag for at sprænge miner.

Kongen er i fortsat bedring.

Christmas Møller blev i dag genvalgt som formand for det danske råd i England, meddeler den engelske presse.

Lærerinden har i dag været her for at tale med far, da flere skolebørn har fået fnat, og skolebørnene vil nu blive undersøgt af en læge.

Klokken er over 3 nu, så jeg må se at komme i seng hurtigst muligt.

Torsdag, den 29/10 1942

Robert har i dag købt et jagtgevær af Jens Back, Svankær.

Erling er syg og ligger til sengs, men han kommer dog sikkert op i morgen.

Alfred Jensen er her stadig, og vi spillede i aften en 20 øres mausel, hvor jeg vandt 15 øre. *(Bemærkning af KMN: Alfred Jensen fra Bedsted var fars regnskabsfører, og boede hos os i længere tid, når han skulle ordne regnskabet, han blev senere købmand i Bedsted. Han stammede fra Svankær, og blev kaldt "Æ bette kywling", fordi han var svagelig som barn og hans mor derfor ikke mente, at han kunne tåle at spise andet end stegt kylling.)*

Fredag, den 30/10 1942

Man kan i aften ustandselig høre motorstøj, stammende fra engelske flyvemaskiner.

Alfred Jensen er her fremdeles og bliver her i morgen med.

Motorbådenes fangst har gennemsnitlig været ringe i dag.

Den glædelige bedring i kongens tilstand fortsætter.

Lørdag, den 31/10 1942

Christian fik overtalt mig til at tage med til

Thisted i morgen, da alle forretninger er åbne på grund af, at det er 1. novemberdag.

Der er nu kommet et lokomotiv og tipvogne til havet, hvor entreprenør Sørensen, Odde-sund, skal køre grus op. Jeg har gået på real-skole med tre af hans børn. Betjenten har i aften besøgt os.

Radioen er atter afbrudt af militære grunde.

Det synes mærkeligt, at Mussolini i år, ikke har holdt nogen tale på tyveårsdagen for marchen mod Rom.

Mandag, den 2/11 1942

Min mor og hendes søskende har i dag solgt det grus ved havet de har ejendomsret over til entreprenør Sørensen fra Odde-sund, for 25 øre pr. m. Det er en alt for billig pris.

Der falder mange dansksindede tyske borgere på østfronten, men ellers er der intet nyt fra østfronten.

Tirsdag, den 3/11 1942

Far er til sogneråds- og skolekommissionsmøde i dag, så vi har været alene hjemme.

Egon og Laust er af lægen blevet beordret til at tage en fnatkur. Den sidste enke, efter de Harboøre fiskere, der omkom den store ulykkesnat 1893, er død.

Det oplyses nu, at der endnu er en veteran tilbage fra 1848 her i landet. Det er også underligt så pludseligt veteranerne er døde, for nogle år siden var der veteraner alle vegne, men den eneste jeg rigtig har talt med og husker ganske tydelig, er Poul Pedersen, som døde for ca. fire år siden, 96 år gammel.

Min egen oldefar, som var med i 1848 husker jeg ikke.

(Bemærkninger af KMN.)

Poul Pedersen var fra Handrup, og ligger begravet t. v. for indgangen til Vestervig Kirkegård. Graven er i dag (1989) sløffet, men gravstenen findes på den gl. Sct. Thøgers Kirkegård.

Oldefaderen fra krigen i 1848 er måske Niels Therkildsen fra Lodbjerg, selv mener jeg det var i 1864, han var med i krigen.

Vores oldefar Mads Nielsen, var med i slaget ved Helgoland i 1864 på fregatten "Jylland", men det kan næppe være ham der hentydes til, da vor

bedstefar Chr. Madsen ofte har fortalt om det til os, så det ville min bror vide.

Onsdag, den 4/11 1942

Else Christensen (Else Due) har i dag solgt sit hus til unge Carl Josefsen for 6000 kr., så nu bliver det nok endelig til noget med hans og Annas giftermål. Det er også på tide, at Anna bliver gift, da hun nu er næsten 31 år gammel. *(Bemærkninger af KMN.)*

Else Dueholm var gift med Carl Christensen, som døde allerede i 1941, kun 31 år.

De havde ladet huset "Lyngbo" bygge. Else flyttede til Agger.

Anna var Anna Grønkjær fra Nr. Vorupør.

Arnold er nu igen blevet syg, og Iver er derovre for at hjælpe med at tage roer op.

Torsdag den 5/11 1942

Wright Thomsen og Kier er nu i færd med at gøre vejen i stand, da den er så dårlig, at vognmændene nægter at køre på den.

Den store engelske offensiv i Nordafrika har tvunget tyskerne og italienerne til at trække sig tilbage på adskillige afsnit af fronten. Desuden er en tysk general dræbt og en anden taget til fange.

Fredag, den 6/11 1942

Ved bokselandskampen mellem Sverige og Danmark i København i aften, vandt Danmark med 5 - 3.

Holm er i dag på besøg herude og har været her i aften. Han snakkede om 1. november, da jeg var sammen med ham på Torvehallen i Thisted.

Det er et gode om morgenen, at sommertiden nu er ophørt, og klokken nu igen er blevet stillet en time frem, så vi nu har normal tidsregning igen.

Ingfreds nye tjenestepige er nu kommet og har været på indkøb her i butikken flere gange i dag.

Lørdag, den 7/11 1942

Der er igen blevet begået et mord, og et selvmord, denne gang på Fyn.

De engelske tropper i Nordafrika er overalt

brudt igennem tyskernes stillinger, og tyskerne går tilbage over hele fronten. Den engelske radio meddelte, at et dansk korps er med i kampene på englændernes side.

Stalin har i en tale, på ny, krævet en anden front oprettet.

Søndag den 8/11 1942

Hitler har i dag holdt en tale, som vi hørte over Kalundborg Radio. Far har været på jagt, men han skød kun en skade.

To tyskere, Rathke og Birnbaum har været her i aften for at betale af på batteriets regning, som kaptajnen (*hauptmann Kelders, KMN bem.*) også afbetalte noget af i går. De to tyskere har tidligere spist her. (*tvangsindkvartering bem. KMN*).

Jeg har i aften vundet 3,45 kr. i mausel. Vi spillede hos bedstefar hvor vi var fem mand til at spille.

Mandag, den 9/11 1942

Det meddeles nu i radioen, at Scavenius er udnævnt til statsminister og skal danne ny regering, så nu skal der nok blive ballade igen. Det er særlig efter general Lüdkes bortrejse fra landet, det er blevet galt mange steder. Den ny øverstkommanderende er nemlig ikke nær så overbærende som Lüdke.

Marie Svendsen er i dag blevet kørt på sygehuset, da der er noget galt med det barn hun skal føde.

Knud har i dag vist to fremmede hen til en af køkkenmøddingerne, hvor de ville grave. De fandt også både rav perler og flinteredskaber, men køkkenmøddingerne må efterhånden blive tomme, da der er blevet hentet en masse derfra. Det viser sig nu, at det er en høj under Bovbjerg (*Der menes formentlig Bodbjerg bem. KMN*) bakke, idet en sådan er kommet til syne, efter at havet har skåret bakken bort. Der ligger også gamle muldlag under Bovbjerg Bakke (*Bodbjerg Bakke? bem. KMN*), så det er rimeligt nok, at der har været bebyggelser der i stenalderen. Højen har på den tid, sikkert ligget inde i landet. Da det er forbavsende at se som havet har skyllet land bort, og som flyvesandet har ødelagt frugtbare jorder. Man behøver kun at

tænke på Nabe, Ålum og Vester Agger som nu ligger ude i havet. Mange gamle nulevende har boet i de huse, der nu ligger på havets bund. Ja, alene her kan man se, hvordan havet bortskærer landet hver gang der har været vestenvind med høj sø. Fiskerhuset blev således revet ned og flyttet østpå for nogle år siden, og da det blev bygget, var der et godt stykke vej fra havet til fiskerhuset.

Der er ingen tvivl om, at beretningerne om, at der har været herregårde mellem Stenbjerg og Agger passer. At herregården Rotbøll virkelig har været til, er der slet ingen tvivl om, idet strandfoged Niels Jacob Sørensen, der døde for ca. 7 år siden, var kaldet til Ørum og Rotbøll strande.

Vi kan imidlertid takke havets voldsomhed for, at Lyngby er til i dag. De første 6 huse blev nemlig bygget i 1864 af fiskere fra Vester Agger som måtte forlade deres hjem, som havet tog. Da jorden de byggede på blev købt fra herregården "Lyngholm", blev byen kaldt Lyngby, og var den store ulykke i 1885 ikke sket, så havde Lyngby sikkert været dobbelt så stor som den er nu, da 8 af byens bedste mænd dengang druknede dagen før juleaftensdag. Min bedstefar var for resten den eneste der overværede ulykken og hjalp til med at bjærge de enkelte, der slap igennem brændingen. Han trak således nu afdøde Carl Krogh op af havet og blev tilbudt redningsmedaljen eller 20 kr., og tog de 20 kr. som var mange penge dengang. Den sidste af enkerne Trine Christensen, døde for godt et år siden 81 år gammel. Heldigvis druknede der ingen den store ulykkesnat 1893, da de dengang på grund af heldige omstændigheder, ikke kom på havet. (*Bemærkning af KMN: De heldige omstændigheder bestod af, at fiskerne fra Lyngby aftenen før var kærtret i havstokken under landing, og således ikke var klar til at tage på havet næste nat.*)

Den sidste der druknede herude, er min morbror Chr. Iversen, der druknede i 1927, da båden væltede i brændingen. Hans to brødre Therkild og Thorvald slap i land, skønt Christian var den bedste svømmer.

Jeg har i aften været til aftenscole, og Erling, Signe, Eva og Hilda var også med.

Tirsdag, den 10/11 1942

Den nye regering er nu blevet dannet med Erik Scavenius som statsminister. Statsminister Buhl, kirkeminister Fibiger, finansminister Alsing Andersen og indenrigsminister Knud Christensen trådte tilbage.

Fritz Klausen blev heldigvis ikke minister, men det er indlysende, at vi nu vil komme mere under tysk åg end hidtil.

Der var således tysk oplæsning på Kallundborg Radio i aften, det har de dog aldrig budt os før, og den ny regering har allerede meddelt, at sabotage vil blive straffet meget strengt, og at regeringen vil søge mere samarbejde med det tyske rige.

Marie Svendsen har fået sit barn, som dog er død, men hun har det selv godt.

Jeg har i aften været i biograf i Svankær, hvor jeg så "Far skal giftes" med Bodil Kjær, Poul Richard, Eigil Reimers, Ib Schønberg, Maria Garland, Berthe Quistgaard m.fl. Erling og Lars var sammen med flere personer kørende i fjedervogn derop, og de blev deroppe for at få "kaffe" hos Skovsteds.

Onsdag, den 11/11 1942

Tyskerne er nu på march ind i det ubesatte Frankrig, og marskal Petain har givet de franske tropper ordre til ikke at yde modstand, samtidig med, at han har nedlagt protest mod den tyske indmarch, idet han, som rigtig er, betragter den som et brud på våbentilstandsbetingelserne.

Tyskerne viger stadig i Nordafrika, og de engelske og amerikanske tropper, der er gået i land i fransk Nordafrika, går stadig fremad, trods fransk modstand, og truer med at falde Rommels styrker i ryggen.

Der fandt i går et jalousidrab sted på Sjælland, idet en ung mand, med et jagtgevær, først skød sin fhv. kæreste og bagefter sig selv.

Jeg var i aften på jagt på Lyngholm Mark for første gang i lang tid, men skød intet skønt jeg ramte en and, men da Karl ikke var med, havde jeg ingen hund.

Jeg har i aften været i en forrygende politisk diskussion med min far, men han er dog ved at blive god igen.

Fredag, den 13/11 1942

At den ny regering nu har påbegyndt sit arbejde, fik vi i dag et slående bevis for, idet en af jernarbejderne, Noltensmeyer som vi kender godt, blev afhentet af politiet, da han beskyldes for at være kommunist, fordi han deltog i den spanske borgerkrig, på kommunisternes parti, i 8 måneder.

Da fiskerne i morges ville på havet, stillede kystvagtens nye korporal nede ved bådene med revolveren i hånden, og truede med at skyde, hvis fiskerne tog ud inden mørklægnings tidens ophør, og dette har selvfølgelig bidraget til at gøre hadet mod tyskerne endnu større her i byen.

Jeg har i aften været til aftenscole, hvor vi nu er begyndt at lære tysk.

Hermann Røndigs er kommet tilbage fra orlov, og har været her i aften. Han er i dårlig humør, da han synes det går skidt med tyskerne for tiden.

Lørdag, den 14/11 1942

Tobruk er nu faldet, og en britisk division er i dag rykket over den tunesiske grænse. Hvor dårlig situationen er for tyskerne, fik man et indtryk af i aften da de meddelte, at englænderne har vundet væsentlige terrænvindinger. Fra den russiske front havde de intet nyt at berette.

Den franske general Laval er i Afrika gået over på de allieredes parti.

Foruden Noltensmeyer har politiet hentet endnu en arbejder, som skal være kommunist. Andre er blevet anklaget for at fotografere, og atter andre anklages for at være sabotører.

Radioen meddelte i aften, at de vedvarende rygter om en forestående kødrationering, og forbud mod hjemmeslagting, savner et hvert grundlag.

Fiskerne har her som andre steder ladet hånt om tyskernes forbud, idet de i aften kom ind langt efter mørkets frembrud.

Søndag den 15/11 1942

Da minørerne i dag kom til havet for at sprænge en ilanddreven mine, blev de vist bort af tyskerne som erklærede, at de selv ville spræn-

ge den. I radioen hørte vi i aften fire gamle folk fortælle hvad de kan huske om H.C. Andersen, som endnu huskes af mange ældre mennesker.

Jeg vandt i aften 2,70 kr. i en 5 mands mausel, som blev spillet hos bedstefar.

Ved en fodboldkamp mellem Sverige og Schweiz i dag, vandt Schweiz 3-1.

Mandag den 16/11 1942

Vi fik i dag en kommis, som skal være her en uge. Grunden er, at far og mor rejser til Aarhus, da mor har et sår i nakken, som skal sættes væk. Kommisen som ellers tjener hos købmand Mogensen i Bedsted hedder Preben Thagaard, og er en af Bedsteds dygtigste fodboldspillere.

Jeg vandt i aften 5,50 kr. i mausel. Lars tabte over 10 kr. og Erling tabte ligeledes meget.

Tirsdag den 17/11 1942

Trods den stærke efterårsstorm har der været en masse engelske flyvere i luften, og vi har iagttaget, at såvel projektører som luftskytts har været i virksomhed i Hansted, og her fra batteriet har der også været givet ild flere gange i aften. Politimesteren har været her i dag og meddelt, at det er forbudt at tage grus i nærheden af landingspladsen.

Onsdag, den 18/11 1942

Igen i dag, blev der fra batteriet skudt voldsomt på engelske flyvere, som ved højlys dag overfløj landet.

Jeg tabte i dag 1 kr. i mausel.

Torsdag, den 19/11 1942

Far og mor rejste i dag til Aarhus, og startede herfra kl. 4 morgen, så nu er vi ene om det, men det går storartet.

Sognerådsformand Chr. Lykke fylder i dag 70 år. og der har i den anledning været et stort stykke i såvel "Thisted Amts Avis" som "Thisted Amts Tidende".

Bemærkelsesværdig er det også, at "Grimmelykke" kun har haft to ejere siden 1841, og disse to ejere er Chr. Lykke og hans far, som for resten deltog i den sønderjyske treårskrige.

Huset har i aften været fuld af unge mennesker, og jeg har spillet 6 mands mausel på 40

øre sammen med bl.a. Carl og Magnus. Jeg vandt 4,80 kr.

Fredag den 20/11 1942

Der er i dag drevet en mine ind lidt syd for landingspladsen.

Far ringede i dag fra Aarhus og meddelte, at de først kommer på søndag.

Vi havde i dag besøg af Statens Ægkontrol, men vi har ikke købt æg herude det sidste halve år.

Wright, Thomsen og Kier har nu istandsat vejen, som nu er så god som aldrig før.

Jeg har i aften tabt 7 kr. i mausel, og Preben var en tid oppe på 10,80 kr., skønt vi kun spillede 20 øres.

Det sner i aften, hvilket er første gang i år.

Lørdag, den 21/11 1942

Einar Nielsen og Christoffer Krogh har hver skudt en buk, medens Iver Iversen og Søren Iversen har skudt henholdsvis 2 og 3 gæs.

Minørerne desarmerede i dag to miner, som var drevet i land, lige i nærheden af høfden. De turde ikke sprænge dem, da de mente vore ruder ville sprænge derved, eftersom der er stærk vestenvind. Før minerne kom på land, måtte gruskørslen standses af hensyn til faren for en sprængning.

Søndag, den 22/11 1942

Vor kommis, Preben Thagaard rejste i morges, og far og mor kom hjem i dag kl. 15. Mor er blevet opereret, og skal til eftersyn igen om to måneder, men kræft har hun ikke. Da far og mor ankom til Aarhus, så de et langt lazarettog med sårede tyske soldater, holde på stationen. Det var et uhyggeligt syn. Lohse (tysk underofficer) rejste for resten med dem til Aarhus for at se til sin kone, der er telefondame samme sted. Der er også mange tyske telefondamer i Thisted.

Mandag, den 23/11 1942

Der kom i dag så voldsom en mineeksplosion, at ruderne ligefrem skælvede.

Kongen er nu blevet udskrevet fra Diakonissestiftelsen.

Temperaturen har været under frysepunktet hele dagen, og i aften er det begyndt at sne.

Tirsdag, den 24/11 1942

Jeg har i aften været på jagt sammen med Karl, men fik ingenting, da ænderne kom så sent, at vi ikke kunne nå at skyde på dem.

Jeg tabte i aften 1,05 kr. ved at spille mausel hos bedstefar.

Minørerne har været her i dag igen, og kvartermester Busch fortalte, at den politibetjent, der for nogen tid siden omkom ved et ulykkestilfælde, blev dræbt sammen med tre tyskere ved, at en magnetisk mine eksploderede.

Onsdag, den 25/11 1942

Tyskerne har i dag erklæret undtagelsestilstand i Thisted, d.v.s. at alle restaurationer har lukket, og det er forbudt at færdes på gaden efter kl. 17. Grunden til undtagelsestilstanden er, at nogle arbejdsfolk har afklædt en tysk telefon-dame, hvorefter de stenede hende, og smed hende i havet. Det er så vidt jeg ved første gang der har været undtagelsestilstand her i landet, og folk er rasende.

Torsdag, den 26/11 1942

Undtagelsestilstanden i Thisted vedvarer, og der er nu udlovet en dusør på 10.000 kr. for oplysninger der kan føre til gerningsmændenes pågribelse. Overfaldet skete ved Stadion, og kvinden blev derefter smidt i fjorden, hvorefter hun blev stenet, da hun søgte at komme ind. Der er i øvrigt mange der mener, at dette overfald er opdigtet af tyskerne, da ingen af de der passerede Stadion, omkring det opgivne klokkeslæt, har hørt eller set noget desangående. Man mener at tyskerne har gjort det for at få penge af Thisted by, men jeg kan dog næppe tro, dette er tilfældet.

I aften ved ni tiden eksploderede en mine med så stort et brag, at hele huset rystede. Hele vesthimlen blev oplyst ved eksplosionen.

Vognmand, Jens Back, Svankær, fik i dag sin bil ødelagt på nær motoren og gummiet, idet en gnist fra gasgeneratoren antændte det lynglæs han kørte med.

Den sidste rest af Vester Agger forsvinder nu,

idet husene skal rives ned på grund af de nye digeanlæg.

Der er nu oprettet en tysk krigsret her i landet, idet to arbejdere ved denne er blevet idømt henholdsvis 8 og 10 års tugthus, som de er begyndt at afsone i tysk fangenskab.

Fredag den 27/11 1942

Kulden er nu for alvor sat ind, og det første kuldedødsfald indtraf i går. Efter at det har frosset 5 grader i formiddag, har vi nu stærk blæst af nordvest, og Robert og jeg måtte trække med cyklerne hjem fra aften-skole.

Den person der i sidste måned har solgt cigaretter til overpris blandt arbejderne, blev i dag pågrebet af politibetjent Tousig, nede ved stranden, og ført til Vestervig.

Der er nu faldet 50 danske sydslesvigere i denne krig.

Lørdag, den 28/11 1942

Fiskerne har i dag været på havet, men fangsterne var ikke særlig store.

Søndag den 29/11 1942

Jorden har i dag været dækket af et temmelig tykt lag sne, og det fryser stadig.

Russerne har indledt endnu en stor offensiv på østfronten, og er mange steder brudt igennem de tyske stillinger.

Jeg har i aften spillet mausel hos bedstefar til kl. 3.30 og vandt 6,50 kr. derved.

Mandag den 30/11 1942

Der skete i dag et bilsammenstød herude, idet to biler tørnede sammen i det sving, der fra landevejen fører nord på til batteriet. Da den ene af bilerne, som var fra Viborg, ikke kunne køre efter sammenstødet, blev der trafikstandsning.

Det er også en forfærdelig masse biler, der kører her, de kommer helt fra Sjælland og Sønderjylland.

På grund af det glatte føre, gik vi i dag til aftensskole.

Tirsdag, den 1/12 1942

Da det har sneet hele dagen, er jorden nu dæk-

ket af et tykt lag sne. Vinden er dog nu i vest, så vi for tiden har tøj.

Ejner Nielsen skød i aften tre skud efter unge Carl Josefsens hund, idet han troede det var ræven. Han ramte den i låret med et par hagl, men hunden er dog ikke syg. Søren Iversen havde i aften nær trådt på ræven, men da han havde bøssen på ryggen, var den inde i granerne inden han fik skudt på den.

Jeg har i aften tabt 4,60 i mausel.

Onsdag, den 2/12 1942

Det sneede igen kraftig sidste nat, og trafikken er nu ved at bryde sammen, da der ligger et meget tykt jævnt lag sne overalt. Langballe kom således først kl. 4 eftermiddag, skønt han almindeligvis er her kl. 9.30 fmd.

Søren Iversen og Einar Nielsen gravede i dag to ræve ud og skød dem. Aage Krogh er kommet hjem i aften, men om han bliver hjemme, ved jeg ikke

Torsdag, den 3/12 1942

Iver Iversen og Jens P. Svendsen skød i dag en ræv og to harer, og Jens Krogh har til alles overraskelse skudt en hare. Munden var helt skudt væk af dyret.

De blodige slag i og omkring Stalingrad fortsætter, uden at tyskerne kan tage byen.

Der skal nu laves tankspæringer her, og til det formål er der ankommet flere tankførere fra Nordafrika, som skal lede arbejdet, og som så samtidig bliver fri for krigen. Jeg talte med en tankfører i butikken i dag. Han havde været taget til fange af englænderne, men blev befriet ved Rommels offensiv i sommer.

Man kan godt se på hele hans væremåde, at han nylig har været i krig.

Vi har fremdeles vintervej, og atter i dag har det sneet.

Jeg vandt i aften 1,50 kr. i mausel.

Fredag, den 4/12 1942

Vi gik igen til aftensskole i aften, da vejene nu, på grund af tøj, var ufarbare med cykler. Åge var med i aften, og benyttede samtidig lejligheden til, før aftensskolen begyndte, at tabe 12 kr. i "Djævel" omme hos Bette Mikkelsen.

Lørdag, den 5/12 1942

Der har i aften været offentligt nationalsocialistisk møde i Svankær. De få, der var til stede, herude fra siger dog, at der højst var 25 deltagere. Der skulle sandelig også have været lavet ballade. Herude har vi heldigvis ingen nazister.

Vi har atter frost i dag, og i aften sner det kraftig.

Søndag, den 6/12 1942

Kathrines barn blev i dag døbt, og blev opkaldt efter hendes afdøde broder, Carl.

Erling skulle have været fadder, og var indført i kirkebogen som sådan, men han blev simpelthen borte.

Mandag, den 7/12 1942

Det bekendtgøres i dag i avisen, at den tyske kvinde, der påstod at være blevet overfaldet ved Stadion i Thisted, nu har tilstået, at hun har afgivet falsk forklaring, og at det hele således er opspind. Hun er blevet idømt et års tugthus.

Tirsdag, den 8/12 1942

Der har i dag været mange måger ved havet, og Carl skød alene 29.

Alfred Jensen er her i dag, og i kortspil med ham og bedstefar, tabte jeg 2,45 kr.

Jeg fik i dag 1/2 fl. brændevin, som Erling skaffede mig med Langballe. Det er dog ikke meningen, at det skal drikkes før nytårsaften.

Vi har nu ryddet det meste af vore butiksvinduer, da vi ikke skal risikere en bøde ligesom købmand Laurbjerg (i Svankær). Vi har også fået lavet en lyssluse, (tæppe hængt i døråbning til dæmpning af lysudslip) da betjent Tousig i går pålagde os dette.

Onsdag, den 9/12 1942

Alfred Jensen rejste i dag, lidt før far kom hjem fra Thisted, hvor han har været hele dagen for at købe ind.

Jeg har i dag fastet hele dagen, for at prøve om jeg kunne udholde det. Jeg bestod prøven og har kun indtaget: Saften af en citron, to maltøl, en liter mælk samt en appelsinvand. Ikke så meget som en brødkrumme har jeg indtaget.

Torsdag, den 10/12 1942

Peter Petersen har i dag fået to nye heste, og har givet over 3.000 kr. i bytte.

Jeg har i dag givet 5 kr. til en gave til unge Carl Josefsens bryllup på søndag.

Vi har i dag skrædder. (*Bem. af KMN: skrædderen var Marie Pedersen fra Svankær, senere gift med vognmand Johs. Henriksen. Marie kom en gang imellem og syede for os. Hun logerede hos os de dage det varede*).

Hermann har været her i aften for at binde en adventskrans. For to år siden bandt Jarling en sådan, og vi troede ikke dengang, at vi to år efter igen skulle have en tysker til at binde en adventskrans. Det er for resten også en tysk skik med disse kranser, jeg har da aldrig set det før.

Fredag, den 11/12 1942

På grund af vestenvinden har vi i dag mærket mineeksplosioner så kraftige, at ruderne var lige ved at sprænge.

Jeg har været til aftensskole i aften, og efter undervisningen fik vi kaffe til medbragt brød.

Jens og Aage var i eftermiddags i Bedsted for at købe en gave til Carl og Anna.

Lørdag, den 12/12 1942

Jeg har i aften været i biograf i Svankær, og vi har i dag fået slagtet vore to svin, men det ene skal bedstefar have.

Søndag, den 13/12 1942

Ja, så blev Karl og Anna endelig gift. Det var et stort bryllup, idet 50 gæster spiste til middag.

Iris og hendes forlovede har i dag været på besøg hos gamle Karl Josefsen.

Tirsdag, den 15/12 1942

Chr. Christensens kone Lilly fik i aftes en dreng, så nu har hun fået tre børn i de tre år de har været gift. Det ene barn døde godt nok i foråret, men da hun kun er ca. 24 år, er der sikkert ingen tvivl om, at de bliver flere.

Lærerinden har været her i dag, for at hjælpe med at henkoge. (Frk. Hansen)

Jeg har i aften været til eftergilde hos Karl og Anna. Kystvagterne var der også, da de har

givet et kaffestel, som Jens Peters Thea allerede har slået noget i stykker af.

Onsdag den 16/12 1942

Lærerinden er her igen i dag for at bage småkager. Far er på visit hos Niels Lykkes i aften, og mor og jeg har gjort juleudstillingen færdig.

Når jeg ser på det dansk jeg præsterer her i min dagbog, må jeg gyse, men det er jo også nedskrevet i en fart og uden kladde.

Torsdag den 17/12 1942

Fisken har været på havet de sidste par dage, og fangsterne har været ret gode, hvad også er tiltrængt, hvis vinteren bliver lige så streng som sidste år, den lammede fiskeriet i 3 måneder.

Magister Luplau Jansen, har i år nægtet at spå om vinteren. Det kan man også godt forstå, efter den fiasko han havde med sin spådom sidste år, idet han før vinteren sagde, at man måtte kalde ham Mads, hvis den kommende vinter ikke blev mildere end de to forrige, og jeg skal love for han har fået navnet. Når bare man skriver Mads uden på en konvolut, og sender den med posten i frankeret tilstand, går brevet til Luplau Jansen.

Vi har i dag fået tildelt nye rationeringskort, og rationerne er de samme, med undtagelse af sukkerrationen, der er blevet noget mindre. Far har været i Svankær for at gå til hånd med uddelelsen af mærkerne.

Kalundborg Radio er som sædvanlig afbrudt i aften, (luftalarm) og vi kan tydelig høre flyvemaskinerne.

For første gang i Norden er der sket det, at en kvinde med børnelammelse har født et barn. Kvinden er fra Viborg. Det er først det 20. tilfælde i litteraturen af den art.

Fredag, den 18/12 1942

Jeg har i dag været i Hurup for at blive klippet og købe ind. Hos urmager Lauritsen fik jeg seks desserttallerkner til 30 kr., som Signe og Knud vil give far og mor i julegave, sammen med mig. Endvidere købte jeg en fyldepen hos boghandleren. Pennen vil far og mor give mig i julegave. Det var Finks søn fra Svankær, der ekspederede mig.

Lørdag den 19/12 1942

På grund af, at Axel i går mødte kanonfuld på arbejdspladsen, er han blevet permitteret i dag af formand Laursen, som længe har haft kik på ham. Det er nu skammeligt, for Axel er et behageligt menneske, som sandt at sige, alle synes om.

Erling har i dag været i Hurup, for at få et legitimationskort, det er nu også snart to måneder siden, han smed det gamle væk, men han fik dog ingen bøde, hvilket skyldes, at hverken politimester eller betjent var til stede, da han mødte på politikontoret. Han snakkede nemlig med Tousig om det umiddelbart efter han havde smidt kortet bort.

Rutemaskinen mellem Wien og Berlin styrtede i dag ned, og alle ombordværende dræbtes. Der var dog kun to danske der imellem, og den ene var en af vore dygtigste flyvere, kaptajn Bramsen. Resten var højtstående tyske officerer, der skulle hjem på juleorlov.

Søndag, den 20/12 1942

Vi havde i dag forretningen åben fra kl. 16 til 20, og solgte på den korte tid for over 300 kr.

I aften har jeg haft travlt med at skrive julekort, men det er da godt, jeg var i bad i går, så er jeg da ovre det, skønt det var en herlig fornemmelse at blive vasket på hele kroppen, og sikke et velvære, man føler bagefter.

Mandag, den 21/12 1942

Peter Pedersen var i dag så uheldig, at køre løbsk med sine nye heste henne på, den tyske arbejdsplads, han slog sig så alvorligt, at lægen måtte tilkaldes, men hvor alvorlig hans tilstand er, ved jeg ikke.

Løjtnant Grotthussen og Hermann er her i aften på visit, da løjtnanten rejser hjem i morgen, for at blive gift, og bagefter skal han til fronten i Afrika, så nu kommer der andre dage for ham. Han har dog været med før, idet han deltog i felttoget mod Frankrig.

Jeg var i dag i Morup Mølle for at hente smør, og Hermann var med, da han havde ærinde hos bageren. På hjemvejen var jeg inde hos Laurbjergs, for at hente vin, og Kesse Henriksen fortalte der, at han var i Thisted i går, og

havde ventet at se mig der. Han talte noget om, at han ville herud nytårsaften, og jeg vil også gerne have ham herud.

Vi holder nu åbent til kl. 20 hver dag, men det er et forfærdelig mørke, at gå og rode i, da det kun er ordentlig lyst fra 12 - 14. Vi må således tænde lys i butikken kl. halv tre. Sidste år mærkede man ikke mørket så meget om eftermiddagen, på grund af sommertiden, men så mærkede man den jo til gengæld mere om morgenen, og kunne først se at arbejde ved ti halv elleve tiden.

Jeg skal til at skrive brev til en af mine kostskolekammerater Anders Hollmidbæk som går på gymnasiet i Herning, og derfra har sendt mig et brev, da han gerne vil skaffe adressen på gamle Johanne Josefsen, til sin naturfagslære. Hun har engang fortalt mig, at hun spiste hugorme, hvilket jeg igen har fortalt Anders. Johanne er imidlertid død, men Carl Josefsens broder spiser også hugorme, så min skolekammerat kan få hans adresse, dersom det har interesse.

Tirsdag den 22/12 1942

Da Ferdinand Møller i aftes skulle hjælpe lægen med at få Peter Pedersens skulder i led igen, blev han syg, da Peter begyndte at klage sig. Han gik ud, men efter at have lukket bryggersdøren op, besvimede han og skamferede næsen på broen. Da Kirstine Pedersen ved støjen gik derud, havde hun nær fået et chok, da Ferdinand lå med benene inde i bryggerset og kroppen udenfor. Han må virkelig også være meget let til at besvime, hvilket er en stor ulempe.

Havde far haft det sådan, så havde han ikke gået her i dag, thi da han fik pulsåren i tindingen skåret over, ved at en konservesdåse eksploderede, havde han været dødens bytte, hvis han havde besvimet og således ikke havde kunnet holde hånden mod tindingen. Thorvald, der blev tilkaldt besvimede øjeblikkelig, da far tog kluden fra såret, og blodet sprøjtede langt ud fra hovedet af ham, men godt var det da, at dr. Toft ikke besvimede, for så havde der da slet ingen redning været. Far var ellers bange for netop det, thi da han tog kluden fra tindingen,

fik lægen en stråle lige i hovedet, men det rørte heldigvis ikke lægen, og han udtalte bagefter sin store forundring over, at far ikke var besvimmel, da han selvfølgelig led et meget stort blodtab.

(Bem. af KMN: Da Thorvald var besvimmel og mens man ventede på lægen, blev der sendt budt efter min anden morbror, Søren Iversen. Da han kom og så min far, blev han kridhvid i hovedet og skyndte sig ud, hvorefter han væltede besvimmel rundt henne på en brink).

Hændelsen kom i alle landets aviser, og det er en af de første ting jeg husker, da det skete i 1928 på Signes et årige fødselsdag (1. september). Jeg husker dog kun, at far stod ved kælderen (brønden udenfor) med blodet sprøjtende ud af hovedet.

Vi har modtaget flere julekort i dag og fået gaver fra Bruun Rasmussens og faster Martha. Endvidere har vi fået en blomstergave fra lærerinden.

Onsdag, den 23/12 1942

Harald Kjærgaard var her i morges med den gås, vi skal have i morgen. Prisen er 20 kr., gåsen vejede næsten 15 pund, så vi har da fået den til under maksimalprisen.

Vort juletræ blev pyntet i aften, og det er rigtignok glædeligt, at det er juleaften i morgen aften, for der har vel nok været travlt i butikken i denne uge, men fiskerne har jo også penge mellem hænderne.

Torsdag, den 24/12 1942

Ja, så gik den juleaften, og jeg skriver med en af mine julegaver, en ny fyldepen, som far og mor har givet mig. Endvidere fik jeg gaver fra stiftamtmand Haugen Johansen, forfatter Knud Bruun Rasmussen og faster Martha, samt fra mine søskende.

En af de tyske flyvervagter, Josef, var her først på aftenen og var smadderfuld, men ellers forløb aftenen roligt, da der ingen fremmede var. Den killing, som bedstefar har fået af os væltede juletræet, men ud over dette forløb aftenen roligt, og det er dejligt at komme i seng, efter at have fyldt sig med gåsesteg og godter. Bedstefar gav mig 50 kr.

Juledag, fredag den 25/12 1942.

Far og mor rejste i dag til Agger, og bliver der til 3. juledag. De får så lejlighed til at komme til det bekendte og berygtede julebal, som Agger idrætsforening afholder hvert år 2. juledag.

Jeg har selv været med til det et par gange. Jeg har i dag spillet kort hele dagen, først hos Karl, så hos bedstefar, og endelig hos os selv, og vist tabte jeg 6,40 kr. men jeg forventer at få revanche snarest

Lørdag, den 26/12 1942

Så gik den 2. juledag, og dagen stod i kortspillets tegn, og jeg vandt dagen igennem 10,10 kr., skønt jeg ikke var særlig oplagt først på eftermiddagen. Vi har haft fremmede her indtil kl. 3, men det er godt, der atter er en helligdag i morgen, så man kan sove længe. Jeg har næsten ingenting spist i dag, og kan snart ikke lide flæskesteg længere, da man går og fylder sig til overmål.

I morgen er der juletræ og bal i "Håbet", og fru Hohlenberg skal medvirke, så det kunne være morsomt at komme derop, men da vi er bedt til julegilde hos Arnold Jørgensen, tænker jeg vi tager derover.

Søndag, den 27/12 1942

Atter en helligdag, som jeg dog ikke har fået til at gå ved kortspil, idet jeg sammen med flere andre har været på besøg hos Arnold Jørgensen, hvor vi havde nogle dejlige timer, men desværre havde vi på hjemvejen to punkteringer. Først punkterede Martine Iversen, og da vi efter megen møje nåede Morup Mølle, var mekanikeren gået i seng, og Martine brasede så ind til købmand Stensgaard, hvem hun en tid var kæreste med. Men da det er 20 år siden, de har set hinanden sidst, kendte han hende sikkert ikke, men flink var han, og hun lånte en cykle. Det gik derefter godt til Svankær, men så punkterede Robert, og mens Martine og Iver kørte foran, gik vi ind i gangen i "Håbet" for at kigge lidt på juletræsballen. Der var stuvende fuldt hus, men ikke ret mange fulde folk. Først på aftenen havde fru Hohlenberg været der, for at lede børnenes lege.

Derefter gik vi op til Martin Bertelsens, hvor vi fik Anders Worm banket op af sengen og lånte en cykle af ham, så vi kunne komme hjem.

General Darlan blev myrdet for et par dage siden, og bisat i dag. Gerningsmanden er fanget og skudt.

Mandag, den 28/12 1942

Der var i aften juletræ i missionshuset i Svanvær, og jeg var til stede sammen med Chr. Sørensen, som har juleferie.

Jens Krogh, Iver og Robert Iversen var også til stede. Selve juletræsfesten forløb godt, men vejret blev rigtig dårlig.

Onsdag, den 30/12 1942

Jeg fik i dag tilsagn fra Karl om, at jeg kan købe en fl. cognac af ham. Han har lovet at skaffe cognac til flere andre, bl.a. til Chr. Sørensen. Han køber det vistnok af Jens Back, Svankær. Da jeg i forvejen har 25 øl og 1/2 fl. brændevin, må jeg absolut have nok til at fejre nytårsaften med.

Vi har nu vinter. Ruderne er frosne, og lidt sne har vi også fået.

Torsdag, den 31/12 1942

Så blev det nytårsaften, og jeg er nu parat til at gå op til Carls, hvor jeg sammen med Chr. Sørensen, Aage, Magnus og Carl skal dele en kasse øl, en fl. pebermyntelikør, en fl. trestjernet cognac og en god fl. whisky, så jeg skriver nu, da jeg sikkert bliver pærefuld.

Vi spiste som sædvanlig nytårsaftens middag hos bedstefar, hvor jeg fik en snaps, og da vi kom hjem, smagte vi på champagnen, som kaptajn Kelders har givet os. Hvor smager champagne dog godt, det er det bedste spiritus jeg endnu har smagt.

Tyskerne har fået en tønne vin, med et indhold på mindst 150 liter, til at fejre nytårsaften med, og Sigfred, Jens Krogh og Viggo Kruse har fået en fl. rom og en fl. cognac, som de vil fortære hos Viggos.

Ja, nu gik det gamle år altså, og jeg har som andre et stort nytårsønske: At vi til næste nytårsaften må være fri for hver eneste tysker.

Fredag, den 1/1 1943

Det er vel nok dejligt, at det er helligdag i dag, ellers ved jeg sandelig ikke hvordan jeg skulle have klaret den i butikken, idet jeg i dag er meget sløj, og endnu ikke var helt ædru, da jeg kom op ved 11-12 tiden. Jeg har ingenting spist før nu til aften, men nu er jeg også ved at blive mig selv igen.

Nytårsløjerne har i år haft en temmelig grov karakter nogle steder, idet Vilhelm Jørgensens brønd er blevet ubrugelig, da der er smidt sæbe deri, og desuden blev Viggo Kruses WC-spand tømt lige uden for deres dør. Efter at være brudt op herfra, gik Back Boddum om til Josef Sørensens, hvor han drak med flyvervagten til kl. 10 om formiddagen, så han kom således ingen seng i. Jeg har lovet mig selv, at jeg næsten ingen spiritus vil nyde i 1943, og kun drikke mig fuld næste nytårsaften og evt. grundlovsdag, hvis jeg lever og er rask. Ligeledes vil jeg sætte mit tobaksforbrug ned, og hvad jeg lover mig selv og andre, det holder jeg.

Lørdag, den 2/1 1943

I dag har jeg været frisk, og arbejdsdagen har ikke været særlig lang, da vi på grund af petroleumsmangel lukker kl. 18 om lørdagen, og kl. 17 de andre dage. Jens P. Frederiksen og Chr. Daniel skød sammen med en anden person fem ræve juledag. Chr. Daniel er for resten ikke mere formand for mejeriet, da han ved sidste generalforsamling ingen stemmer fik. Chr. Christensens barn blev døbt i går, og fik navnet Jens Ryltoft Christensen, efter sin afdøde bedstefar. Erling stod fadder, og alle "Rylterne" var her henne..

Alle beboere i Hansted skal nu væk fra deres huse, da tyskerne skal have bygget nye stillinger.

Det er dejligt, at vi nu lukker butikken kl. 17, aftenerne bliver meget længere på den måde.

De fleste landmænd holder jul endnu, idet de først begynder at arbejde efter Hellig Tre Konger, som man dog ikke har fejret som helligdag det sidste snes år.

Jeg har i dag tabt et par kroner i "lige ud" hos Carls og bedstefars.

Søndag, den 3/1 1943

Kaptajnen fra batteriet har i aften været her for at spise til aften, og han gik først kl. 24, og inviterede os i biograf på batteriet i morgen aften. Der er juletræsfest i Vorupør og Stenbjerg i aften, og Jens, Magnus, Aage, Erling og Robert er cyklet derhen. Jeg blev hjemme, da jeg har fået lidt slim for brystet. Jeg har spillet ligeud med Lars og bedstefar hos sidstnævnte.

Mandag, den 4/1 1943

Vi benyttede os af kaptajnens indbydelse og gik i biograf. Der var dog ikke noget ved stykket, men bagefter var vi inde hos kaptajnen, hvor vi fik rødvin og cigaretter.

Tirsdag, den 5/1 1943

For første gang i lang tid har fiskerne været på havet og haft gode fangster af torsk og kuller.

Far har i dag været til sognerådsmøde.

Radioen er som sædvanlig afbrudt af militære grunde, og det er en sjælden aften, dette ikke sker.

Vi har stadig vinter med frost og sne, men i forhold til de tre foregående vintre, er vejret herligt.

Onsdag, den 6/1 1943

Fiskernes fangster var i dag små, idet hver båd kun indbragte 400 pund fisk, mest kuller.

Formand Laursen fortæller, at levnedsmidelsituationen i København er ved at være kritisk.

Det er rart, at jeg har fået min seng flyttet ind i sovekammeret, thi frosten bliver værre og værre.

Torsdag, den 7/1 1943

Alfred Jensen har været her i dag, og jeg tabte 12,10 kr. i "ligeud", som vi spillede her sammen med bedstefar.

Fredag, den 8/1 1943

Alfred Jensen er her fremdeles, og er nu ved at være færdig med regnskabet, og det viser sig, at vi har haft en omsætning på 146.000 kr. så det er forståeligt, at vi har meget at bestille.

Det har sneet en del de sidste par dage, så

jorden er nu dækket af et tykt lag sne, og frosten vedvarer.

Russernes vinteroffensiv antager større og større omfang, og tyskerne er på tilbagetog overalt.

Lørdag, den 9/1 1943

Radioen har været afbrudt hele aftenen, og der har været en bestandig summen og skydning samt drøn hidrørende fra bombenedkastninger ved Hansted og Thisted. At der virkelig er blevet bombarderet, har vi fået at vide af de tyske flyvervagter, som har fået telefonisk meddelelse derom.

Skrædderen har været her i dag.

Jeg har vundet 3,15 kr. i mausel hos Niels Christensens.

Søndag, den 10/1 1943

Det fryser nu det hårdeste det har frosset i vinter, men da vort termometer er i stykker, ved jeg ikke hvor meget. Temperaturen har dog andre steder allerede været nede på minus 16 grader, og der er ingen tvivl om, at temperaturen i nat vil blive endnu lavere, men den kommer dog ikke under -30 grader, som flere gange de to sidste vintre. Kulden har dog allerede i år krævet flere ofre.

To indianerstammer i Sydamerika bekriger for tiden hinanden, og fejden har krævet talrige ofre. De bruger forgiftede pile og forgifter brøndene. Paraguays militær forsøger nu at oprette ro blandt stammerne.

Kantinemester Buhmann har været her i aften og gik kl. 23.

Jeg har i dagens løb tabt 15 øre i kortspil.

Mandag, den 11/1 1943

Far var i Thisted i dag, og var nær ikke kommet hjem igen, på grund af snevanskeligheder. Bilen var således tre timer forsinket, da den nåede Svankær. Frosten er stadigvæk meget hård, og den begynder nu at fryse æg, mælk og sodavand, men det kan jo ikke blive anderledes, når vi har klar himmel og østenvind.

Elgtyren i Nordsjælland er død i nat, og den traf vist aldrig elgkoen, som lever i Nordsjælland.

To svenske lejdeskibe er stødt på miner ud for Norges kyst, og mindst 45 mand er omkommet.

Der er nu startet en dansk læseuge i Sverige.

Tirsdag, den 12/1 1943

På grund af snevanskeligheder nåede Langballe først frem kl. 16, skønt han ellers normalt kommer kl. 9.30. Snestormen og frosten vedvarer. Det oplyses nu, at englænderne beskød de tyske barakker i Hansted med maskingeværer. Der er flere personer her, der tydelig har iagttaget bombenedslagene i Hansted. Drønerne kunne vi alle høre. Det siges, at der er blevet dræbt en attenårig dansk mand, men om det passer ved jeg ikke, det er dog meget sandsynligt.

Jeg tabte i aften 1,45 kr. i mausel hos Niels Christensens. Vi spillede med en vognmand fra Thisted, som logerer der.

Onsdag, den 13/1 1943

Trods bidende kulde har jeg som bestemt gennemført mine morgen- og aftenure i denne uge, og jeg tror jeg vil blive ved med det i fremtiden. Om morgenen går jeg tværs over op til landevejen ved min bedstefars ager, og om aftenen går jeg med landevejen til Henry Mikkelsens kær. Bogholder Jensen er alvorlig syg, vistnok af lungebetændelse.

Torsdag, den 14/1 1943

Så fik vi tøj, men det smelter dog ikke på sneen, da temperaturen ligger lige ved frysepunktet, og i aften sner det. Efter de sidste tre hårde vintre, er selv drengene ved at være glade for tøj, men der er jo også is og sne nok alligevel.

Far hjalp i aften Christoffer Krogh med årsregnskabet, og han kom først hjem kl. 3 i nat.

Det blev bestemt, at der ikke skal serveres kaffe til kvinder og børn til generalforsamlingen, så den bliver kun for mændene i år.

Fredag, den 15/1 1943

Det sneede meget kraftig sidste nat, og snefaldet fortsatte til middag, så der ligger nu et meget tykt lag sne overalt, men heldigvis fyger det ikke.

Sammen med Robert var jeg i aften i aftensskole første gang i det nye år. Vi kom op at køre derop med en cementbil og gik hjem.

Lørdag, den 16/1 1943

Pr. telefon modtog vi i dag meddelelse om, at min afdøde stedbedstemors broder, Søren Grønkjær Andersen, pludselig er død af en hjerneblødning. Han blev kun godt 60 år gammel.

Søndag, den 17/1 1943

Vi var i dag på besøg hos kaptajnen (*hauptmann Kelders, bem. KMN*), som trakterede med rigtig bønnekaffe og akvavit. Hermann kørte os derop, og der er nærmest en hel by deroppe, men alt er godt camoufleret.

Jeg tabte i aften 2,05 kr. i kortspil hos bedstefars. Spiritussen drak vi hos gamle Carl Josefsen. (*De unge drak aldrig hos bedstefar, det syntes han ikke om, så det vovede de ikke. Bem. af KMN*)

Mandag, den 18/1 1943

Preben Thagaard kom i dag, da han skal hjælpe mig de par dage far og mor er i Aarhus. De skal rejse sammen med Niels og Karen Lykke, da Niels Lykke skal have radiumbehandlet det modermærke, han har på kinden.

Igen i aften gik vi til aftensskole, og både Aage, Jens, Robert, Hilda, Eva og Signe var med.

Fiskerne har i dag bjærget is, og isen har i år en tykkelse på 4 1/2 tommer, men det vil sikkert vare mange år, inden den når samme tykkelse som sidste år.

Tirsdag, den 19/1 1943

Far og mor rejste i morges kl. 4, men vi klarede det storartet i forretningen, og i aften har vi spillet kort fra 19 til midnat. Jeg tabte ca. 9 kr.

Fiskeeksporten holdt i aften sin årlige generalforsamling, men på grund af brødrationeringen, var der ingen kvinder og børn med, samt andre uvedkommende.

Onsdag, den 20/1 1943

Igen i aften spillede vi 5 mands mausel med

bl.a. Niels Christensen. Jeg vandt 1,45 kr., mens Preben tabte 3 kr. Bagefter kastede vi "klør knægt" om forskellige ting.

Fiskeeksporten er nu færdig med at bjerge is.

Torsdag, den 21/1 1943

Far og mor kom i dag, lige som jeg skulle til at lukke butikken, jeg havde da været ene en time, efter at Preben tog hjem med en lastbil. En handelsrejsende, som kom fra Fyn fortalte, at de 13 godsvogne som blev ødelagt, var ødelagt ved en eksplosion, da et tysk ammunitionstog eksploderede. Det var således løgn, der stod i avisen, og der er sikkert tale om sabotage.

Dr. Toft har været herude i dag for at vaccinere mod difteritis, og det var få, der ikke blev det, selv Othilie og Iver Iversen jun. lod sig vaccinere, men man bliver heller ikke særlig syg af det.

Der stanges igen i år mange ål, Jens og Aage stangede således 84 i går. Det er mærkeligt der ikke sker en ulykke i Besolevandet så uforsigtig børnene er. I forgårs faldt Ingeborg i vågen, og det var kun ved snarrådighed, Knud slap for det for 3 dage siden.

Sognefogden har været her for at uddele hundetegn.

Jeg vandt 8,65 kr. i mausel hos Carls. Jens tabte ca. 20 kr., men han slår jo også vildt, så snart han vinder noget.

Fredag, den 22/1 1943

Kampene på østfronten har nu udviklet sig til et djævelsk blodbad, og tyskerne er for tiden ude af stand til at holde stand mod de vedvarende russiske angreb. Den hærberetning førerhovedkvarteret i dag har udsendt, er den mørkeste tyskerne endnu har udsendt. Der meddeles således, at de i Kaukasus trækker sig planmæssigt tilbage, medens kampene i Donbuen bølger frem og tilbage. Endvidere indrømmes der, at russerne har omringet dem ved Stalingrad, og at forsvarerne trods heltemod ikke så sig i stand til at holde alle forsvarsstillinger, så russerne brød igennem de vestlige stillinger. Hærberetningen slutter med at meddele, at de kampe der for tiden udkæmpes på østfronten i

voldsomhed overgår alle tidligere udkæmpede kampe.

Kaptajnen på batteriet rejste i dag, og var inde for at tage afsked. (*Bem.: af KMN: Hauptmann Kelders blev udnævnt til major, og afgik til Italien.*)

Bedstefar kom i aften fra begravelsen i Hans- ted, og er gået fra Bedsted og hjem.

Esther fyldte i dag 13 år.

Lørdag, den 23/1 1943

Den ny læge i Bedsted, læge Therkildsen, var her i dag for at vaccinere os mod difteritis. Jeg lod mig også vaccinere, for sygdommen vil komme igen med stor voldsomhed efter krig- en, er jeg nemlig sikker på.

Min moster med familie er på besøg her i dag.

Jeg har desværre ikke hørt radioavis i dag, men jeg har hørt noget om, at englænderne har erobret Tripolis, men om det passer ved jeg ikke. Tobaksknapheden er nu så stor, at Carl Josefsen og Niels Christensen knapt kan få dyppet deres skrå ordentlig i butiksaskebæge- ret, men Carl Josefsen er ikke forknyt, han tager både aske og cigar- og cigaretstumper i munden sammen med skræen, og så synes han endda, at smagen ikke er kraftig nok.

Søndag, den 24/1 1943

Sammen med Chr. Nørgaard, Erling, Jens, Lars og Chr. Jørgensen var jeg i dag i Hurup, for at se filmen "Tordenskjold går i land", som efter min mening var en god film, jeg ynder nemlig at høre om folks liv i gamle dage, særlig er adelens liv interessant. Vi lejede Johs. Hen- riksen, som vi måtte betale med 30 kr., men vi havde skam også en udmærket dag, og spiste smørrebrød på hotellet. Jens Kroghs gode vit- tigheder gjorde også sit til, at dagen blev vel- lykkelig.

Lærerinden og familien Fink har været på besøg i aften, og da de gik, kom Rathke og Gauker, som er fra Sild, og taler næsten perfekt dansk. Jeg kom hjem ca. kl. 23.

Mandag, den 25/1 1943

Tyskerne meddeler nu selv, at ringen om Sta-

lingrad stadig bliver tættere, men siges der i hær beretningen, de indesluttede tropper vil kæmpe til sidste mand, d.v.s. 250.000 af tyskernes bedste soldater vil blive tilintetgjort.

Den tyske radio og presse meddeler nu offentligheden, at der må føres total krig, så selv kvinderne må være i besiddelse af kampånd.

Så vidt jeg husker, er det i dag et år siden, det var så koldt, at ingen kunne huske noget tilsvarende. Selv brødet var frosset, og det kneb at holde varmen, selv om man stod op ad kakkelovnen. Da tyskeren, Holm kom ind i vor stue, slog det rimfrost på hans ører, så de blev helt lodne af rim. Der var også mange der frøs ihjel, eller tabte ørerne den vinter.

Både i går og i dag har det frosset temmelig meget, og da det i dag blæser, mærkes frosten særlig meget.

Hvor er det dog noget forfærdelig dansk jeg skriver, men jeg bliver jo også forstyrret af snakken hele tiden, men der er dog ingen der ved, at det er dagbog jeg fører.

På grund af den stærke blæst og kulden, er der ingen der vil i aftensskole, og Robert er vist også lidt syg.

Tirsdag, den 26/1 1943

Aviserne meddeler i dag, at Laur. Olesens søn, Chresten, er krigsforlist.

Han havde gået på realskole i Hvidbjerg og tog den i karakter højeste eksamen, der er blevet taget der, så han var lige som sin far og bror en meget stor begavelse.

Kommunens ældste, Karen Olesen, Ørumby, er i dag død 95 år gammel.

Det går stadigvæk dårligt for tyskerne overalt.

Far har i aften været i biograf på batteriet sammen med Hermann.

Der er nu 17 kvinder og 6 mænd her i landet, der er over 100 år.

Onsdag, den 27/1 1943

Far er i Thisted, da han ikke kunne komme med Christoffersen (rutebilen) hjem på grund af, at bilen var overfyldt. Han lejede derfor sammen med Chr. Larsen og Back Boddum en

bil, men de er ikke kommet endnu. Jens Krogh har også været i Thisted, men han var med rutebilen hjem.

Radioen var i dag afbrudt midt om eftermiddagen af militære grunde, vi både så og hørte fly. Jeg vandt i aften 0,75 kr. hos Chr. L.

Kroghs.

Torsdag, den 28/1 1943

Engelske flyvere bombarderede i går København, og der deltog ca. 10 maskiner i angrebet, som blev foretaget mellem kl. 16 og 17. Den engelske radio meddeler, at angrebet var rettet mod Burmeister & Wain, men tyskerne siger, at sukkerfabrikken tog mest skade. Angrebet krævede 6 døds ofre og 40 savnedes. På grund af, at 12 bomber ligger ueksploderede hen, er over 5000 mennesker blevet evakueret.

Fredag, den 29/1 1943

Sammen med Robert var jeg i aften i aftensskole, hvor plantør Ravn talte. Et tysk fartøj kom i dag sejlene forbi landingspladsen med en havareret flyvemaskine på dækket.

Lørdag, den 30/1 1943

Jeg vandt i aften 11,85 kr. i mausel hos Carl Josefsens, hvor vi spillede fra kl. 20 til 04.

En styrmand fra Thisted er krigsforlist.

Hitler undlod at tale i dag, skønt det er tiårsdagen for nazisternes magtovertagelse i Tyskland. Jeg husker temmelig tydeligt, at folk snakkede om det i butikken dengang.

Søndag, den 31/1 1943

Vi har nu en stærk storm af sydøst, og barometeret falder hurtigt. Sammen med Knud har jeg været nede at se på at fiskerne løftede bådene op, men Knud blev forkølet af spadsereturen.

Hermann har været her i aften.

Mandag, den 1/2 1943

Stormen har lagt sig, og vejret er så godt, at vi har været i aftensskole.

Tirsdag, den 2/2 1943

Så har vi altså Kyndelmisse, og har hverken sne eller is, sådan plejer det ikke at være.

Russerne har nu så godt som erobret hele Stalingrad.

Onsdag, den 3/2 1943

Jeg har været i Svankær to gange i dag efter grejer til vores radio, som er i stykker, men den er ikke i orden endnu. Da jeg kom derop, var Laurids Olsen, kaldet "Plus og Minus", ved at diskutere biblen med en kvindelig student. Han studerer meget i biblen, men er fritænker, jeg synes han er det mest begavede menneske, jeg endnu har truffet, han kan nemlig alt, og har ingenting lært.

Johannes Spillemand sad og hørte på diskussionen, og da jeg kom ind spurgte han: "Nå, hvordan har I det i Lyngby?", og da jeg svarede, at vi da havde det meget godt, svarede han: "Hæ æ hæm, hå'r I e fanden".

Løjtnanten fra batteriet, Hermann og lærerinden har været på besøg her i aften, og lærerinden sover her i nat. Jeg har vundet 3,85 kr. i mausel hos bedstefars.

Torsdag, den 4/2 1943

Der har i dag været en forfærdelig larm, idet engelske og tyske flyvemaskiner kredsede herover i ca. en time i eftermiddag. Vi fik lejlighed til at se en engelsk maskine skyde efter en tysk, men den ramte ikke.

Den sidste modstand i Stalingrad er endelig brudt, idet hele den tyske hær på 250.000 mand er skudt eller lemlæstet. Tyskerne mener, at russerne har mistet over 300.000 mand ved Stalingrad, og jeg tror ikke, det er meget overdrevet.

Stalingrad faldt altså, men det blev russerne der tog den, og ikke tyskerne, som Hitler, lovede i en tale, han holdt for ca. et år siden.

Fredag, den 5/2 1943

Under de sidste dages storm er kirkestalden nedblæst, og skal nu genopbygges.

Jeg har i aften spillet fedtmule hos Carls, hvor vi spillede om en fl. akvavit, og splejsede om en kasse øl. Jeg tvivler dog på om jeg kan skaffe den.

På grund af det dårlige vejr, har jeg ikke været i aftensskole i aften.

Lørdag, den 6/2 1943

Den sidste danske marineveteran fra 1864 begravedes i går. Han blev 97 år.

Søndag, den 7/2 1943

Karl brændte først på aftenen sit øjenlåg, og smerterne var så voldsomme, at han måtte have Ejnar til at læse over det, og efter at dette var gjort, forsvandt smerterne fuldstændig.

Mandag, den 8/2 1943

Sammen med Albert, var jeg i dag ved Bodbjerg for at fotografere to ilanddrevne torpedoer.

Vi har nu fået vores radio i gang igen, og det meddeles i dag, at russerne er trængt ind i udkanten af Rostov. Mens vi i aften kørte til aftensskole, var der mange flyvemaskiner at høre.

Tirsdag, den 9/2 1943

Jeg har i aften været i "Håbet", hvor skuespiller Skjoldborg læste op, og skønt han ikke er særlig kendt, var han til tider ustyrlig morsom. Der var over 20 personer her fra Lyngby, der var deroppe, og Jens Back hentede os i lastvognen.

Onsdag, den 10/2 1943

Der faldt i nat et tykt lag sne, men vi har tøvejr.

Et lig af en engelsk flyver, drev i går ind ved batteriet, og da det hverken havde hoved eller arme, kulede tyskerne det ned i klitten.

Da jeg har opdaget, det går lige op med mit kortspil, sådan at jeg vinder den ene aften og taber den anden, har jeg besluttet ikke mere at holde regnskab med mit kortspil, og da jeg spiller tit, vil jeg heller ikke skrive i dagbogen når jeg spiller, undtagen der er noget særligt at bemærke.

Efter at Kursk er faldet, går russerne hurtigere frem.

Torsdag, den 11/2 1943

Tyskerne har alligevel ikke begravet det ilanddrevne lig, og politiet, som var her i dag, mente det drejede sig om en fisker.

Øllet som er drevet i land er alligevel ikke Stout, men spiritus er der da i det, men da det

vil koste 58 øre pr. liter, at få det fortoldet, har toldforvalteren i Thisted ladet os vide, at det skal hældes væk, da der ingen er, der vil betale den pris for det. Politimesteren lod os dog vide i dag på en fin måde, at vi bare skulle tage af øllet, så der kun blev lidt at hælde væk, og vi har således fået to spande øl, mens andre har fået et lignende kvantum.

Hvis regnen ikke snart holder op, vil der blive tale om oversvømmelse mange steder, men de fleste er dag glade for, at det ikke er sne, det giver ned.

Fredag, den 12/2 1943

Strandvaskeren blev i dag kørt op og lagt i kiste, og står nu ved strandingstømmeret på Peter Kroghs toft.

Far er først lige kommet hjem fra sognerådsmøde, da der er blevet lavet ligning i dag, men han skal dog derop to gange til i samme ærinde.

Pigerne er til aftensskole i aften, men vi gad ikke blive våde for den sags skyld, så vi holdt os hjemme, skønt pastor Holm skulle holde foredrag.

Sidste nat vækkedes så at sige alle folk af en mineekspllosion, der var så voldsom, at man troede det drejede sig om en bombenedkastning. Jeg var en af de meget få, der ikke blev vækket ved drønet.

Både i går og i dag har man hørt maskingeværild og kanonskud, da tyskerne holder temmelig store øvelser her på egnen.

Lørdag, den 13/2 1943

I nat og i dag har vi hørt talrige mineekspllosioner, og der er mange miner her på stranden. Desuden er der drevet over tyve tønder øl i land af samme slags som der kom for en uge siden. Tyskerne har været så frække, at de har stjålet de ti, men da det er anmeldt til politiet, kommer de sikkert til at levere det tilbage, de ikke allerede har drukket. Hadet mod dem er blevet endnu større efter denne hændelse.

Strandvaskeren blev i dag jordet, og jeg fulgte lig sammen med mange andre.

Foruden præsten, talte politimester Koefoed ved graven. Da vi gik derop, var der et forry-

gende snevejr fra vest, men vejret blev snart bedre.

Søndag, den 14/2 1943

Tyskerne har nu hentet 3 tønder øl mere, så der nu kun er en tønde øl tilbage på Hvidbjerg strand. Både strandfogederne og byens øvrige befolkning er rasende på tyskerne, og jeg har besluttet sammen med flere andre, ikke at hilse på dem mere. Da jeg kom ind i stuen i aften, sad Hermann (tysk kusk) og Buhmann (tysk kantine bestyrer) der, og da jeg ikke hilste, sagde far: "Siger du ikke goddag", "Nej, det gør jeg ikke" svarede jeg. Jeg stillede derefter radioen ind på England, hvor der netop var presse på tysk, og tyskerne blev måbende tvunget til at høre derpå.

Da Niels Christensen ankom til havet i dag, truede han en vagtpost ved øltønderne med sin hæg, (Det er et tykt træskafte med en krum jernpig i enden, den bruges til at hugge i strandingstømmer, når det skal slæbes op), så vagtposten tog flugten, men skønt politiet har været her, er der intet at stille op. Tønderne på Ørum strand har tyskerne ikke rørt, da de ligger for langt fra batteriet.

Der er igen drevet et lig ind i stærk opløst tilstand. Skønt det ikke anfægtede mig det mindste, var han temmelig uhyggelig at se på. Hovedet og armene var væk, og lårbensknoglerne var uden kød, så de nøgne knogler stak ud. Manden havde, lige som det andet lig, engelske penge på sig. De tyske ligrøvere tog dog den andens penge, mens politiet tog de 3 1/2 £, det sidst ilanddrevne lig var i besiddelse af.

Søren Iversen, med flere strandfogeder, havde nær mistet livet i dag, da en mine eksploderede ikke ret langt fra dem, efter at de havde læsset en tønde øl i umiddelbar nærhed af en rullende mine, men de var heldigvis nået et stykke hen ad stranden, da eksplosionen skete.

Der er langs hele kysten drevet et stort antal miner ind, og i Hansted er der i land drevet en tønde Whisky og en tønde rom.

Mandag, den 15/2 1943

I går drev der endnu et lig ind henne under batteriet, men havet har taget det igen.

En stor del af tyskernes pigtrådsspærringer og vagthuse er styrtet ned sammen med klitten under stormen.

Rostov er nu faldet sammen med en anden vigtig by.

Præsident Rudi blev i dag genvalgt til præsident.

Jeg har i aften været til aftensskole.

Switzers "Bjørn" som ofte har assisteret ved strandinger her, befrygtes krigs-forlist.

Tirsdag, den 16/2 1943

Liget af den engelske sømand begravedes i dag, ligesom det sidst ilanddrevne lig, i de ukendtes hjørne på kirkegården. Der ligger nu snart mange søfolk der.

Alene på Thylands vestkyst, er der under stormen drevet over 90 miner ind, og da minøren i dag for alvor tog fat på sprængningen, har der været en ustandselig drønen.

Radioen gav i dag meddelelse om, de her ved landingspladsen ilanddrevne lig, samtidig med at man oplyste lytterne om de mange tønder øl, der ligeledes er drevet i land her.

Onsdag, den 17/2 1943

Charkow er faldet, og dermed er Ukraines vigtigste jernbaneknudepunkt på Ruslands hænder.

Tyskerne er nu så frække, at de uden videre har fældet træer og taget udhugst i plantagen. Plantør Ravn, der i forvejen indtog en uforsonlig holdning over for dem, er rasende.

Sammen med Robert og Ivar var jeg i aften til missionsaften i "Hvidbjerggård". Vi tog derop fordi Jørgen Nedergaard og møllerens Ove skulle læse noget op, men de klarede sig ret pænt.

Torsdag, den 18/2 1943

Agger blev i dag fuldstændig raseret af en mineeksplosion, idet en stor engelsk hornmine eksploderede lige vest for byen. Der sprang ruder i samtlige huse, og mange steder gik alle ruder itu, dette var således tilfældet på badetellet.

En pige af Søren Thøgersens, som lå på en divan da eksplosionen skete, blev slemt for-

skåret af glassplinter. Da sprængstykkerne også slog ned flere steder i byen, var det dog et held, at hun var den eneste, der kom til skade.

Husene her i byen har også lidt meget i dag under de ustandselige eksplosioner, og havde minøren ikke desarmeret de 3 miner, der ligger lige ved høfden, så var ruderne sikkert blevet smadret, da vinden er i vest.

Tyskerne har under en mindre offensiv i Tunis erobret 3 byer.

Fredag, den 19/2 1943

Vi har nu atter storm, og der driver små glasskolber ind, som hver indeholder 2 gram gift, der er så stærk, at det kan dræbe 500 mennesker, men der er heldigvis ingen der er kommet galt af sted med det.

Goebbels talte i dag og betonedede, at russernes fremstormen betyder en dødelig fare for Tyskland. Det var den mest pessimistiske tale en af de ledende nazister endnu har holdt.

Lørdag, den 20/2 1943

Der drev i dag en redningsflåde i land ved havet, og tyskerne røvede selvfølgelig provianten. Strandfogederne skændtes så længe med dem, at de truede med bøsserne.

Søndag, den 21/2 1943

Da strandfogederne i dag kørte redningsflåden hjem, blev de standset af tyskerne, som sigtede på dem med geværene og sagde de blev skudt, dersom de kørte videre, men flåden blev alligevel kørt hjem, uden at der blev løsnet et skud, men tyskerne har nu uden videre hentet den igen, og folk er så vrede på dem, at de ville le højt, dersom de så dem halshugget, men heldigvis er det sikkert, at de taber krigen. Var det ikke det, ville livet blive frygteligt, thi værre røvere og feje hunde end tyskerne, det findes der ikke.

Jeg har i aften været til diletant og bal i "Håbet", hvor vi så "Krage søger mage". Stykket var godt, men ikke alle kunne huske replikkerne.

Christmas Møller talte i dag i radioen, og rettede en opfordring til folk om øget modstand mod tyskerne, selv om det skulle kræve men-

neskeliv. Han udtalte således: "Enkelte må dø, for at nationen kan leve".

Mandag, den 22/2 1943

Mor fyldte i dag 47 år.

Alfred Jensen har været her for at føre regnskab.

Tirsdag, den 23/2 1943

Lærerinden har været på besøg her hele eftermiddagen og aftenen med. Der har hele dagen været hørilig flyvning.

Onsdag, den 24/2 1943

Aftenskolen sluttede i aften med en fest, hvor der blev holdt taler og oplæsning.

Vi kan i aften tydelig se, at der støbes på "Mariannes Bakke", da belysningen deroppe er meget kraftig.

Torsdag, den 25/2 1943

Flyvervagnernes barak blev i går fuldstændig ødelagt af en mine, der eksploderede lige neden for. Uheldigvis var der ingen af soldaterne i barakken i eksplosionsøjeblikket, da de var hos Josef Sørensens for at spise.

Vognmændene er nu begyndt at lave egen forplejning, da de er blevet smidt ud fra Josef Sørensens.

Fredag, den 26/2 1943

Jeg var i dag i Bedsted for at blive klippet, og samtidig fik jeg sat 100 kr. i sparekassen, så jeg nu har 943 kr. der.

Lørdag, den 27/2 1943

Radioen meddelte i dag, at der i Kolding er forøget et attentat mod medlemmer af den tyske værnemagt, idet en hjemmelavet bombe, bragtes til at eksplodere uden for et tysk opholdssted. Fem personer blev såret ved eksplosionen.

Søndag, den 28/2 1943

Såvel i aftes som i dag har jeg spillet kort, og jeg tabte i aftes det meste jeg endnu har tabt på engang, nemlig 17,10 kr.

Chefen fra batteriet har været her til kaffe.

Jeg nægtede at hilse på ham, og jeg var ikke hjemme medens han var her.

Mandag, den 1/3 1943

Læge Schleisner, der for et års tid siden holdt op med at praktisere i Bedsted er død, 64 år gammel.

Der støbes nu nye stillinger ved batteriet, og mange her fra byen arbejder midlertidig hos Wright, Thomsen og Kier. Erling, Robert, Jens og Ivar har således fået arbejde.

Tirsdag, den 2/3 1943

I Vendsyssel er der ilanddrevet over 1000 kg. New Zealandsk smør. Far har i aften været til sognerådsmøde, og kvinderne har været i biograf på batteriet. Jeg var også indbudt, men vil ikke med.

Onsdag, den 3/3 1943

Gandhis 21 dages faste sluttede i dag, det er et mirakel, at han har overlevet den.

Strandings øllet blev i dag solgt ved auktion, det var ene velhavende herrer der købte det. Prisen blev også fantastisk høj, idet en tønnefuld kostede omkring 270 kr., og man må regne med, at der er over 250 liter i en tønne. Christensen fra Ægeksperten fik de tre tønder.

Mor har i aften været til møde. Jeg har tænkt mig, at jeg vil derop på søndag, da helvedes prædikanten Anders Konge taler og slutter missionsugen.

Torsdag, den 4/3 1943

Berlin blev i går voldsomt bombarderet. Skaden var stor og 191 mennesker dræbtes.

Der har i aften været luftalarm på batteriet, så støbningen måtte indstilles. Jeg har i dag været i Vestervig og Bedsted. I Vestervig besøgte jeg maler Jørgensen, hvor jeg byttede med 10 suktermærker til 1/2 pund kaffe. Mor en nemlig meget hægen efter kaffe. I Bedsted var jeg inde hos skrædder Barslev for at prøve det sæt tøj, han er ved at sy om til mig. I Vesterby var jeg inde på den gamle kirkegård, hvor jeg så Liden Kirstens grav og soluret på kirkemuren. Der ligger mange store mænd begravet på den kirkegård.

Fredag, den 5/3 1943

For min sundheds skyld har jeg fastet hele dagen, og da jeg ikke har fået noget spiseligt siden i aftes ved 18-tiden, vil det blive en faste på 36 timer, da jeg ikke vil spise før i morgen formiddag. Det er hårdt nok at lade være med at spise, men jeg tvinger mig til det, og har ikke spist så meget som en krumme, og jeg slukker kun lige den nødvendigeste tørst.

For ca. 1/2 år siden fastede jeg ligeledes en dag.

For første gang i lang tid, har fiskerne været på havet, men fangsterne var ikke særlig store.

Mandag, den 8/3 1943

Carl Johan Sørensen fra Agger døde i nat af hjernebetændelse i forbindelse med tuberkulose. Sidste gang jeg var sammen med ham, var sidste sommer, da vi efter fodboldspil i Tåbel var til høstfest på badehotellet i Agger. Carl og jeg, samt flere Aggerboere, drak da portvin nede hos en arbejdsmand vi kalder Villiam.

Der er død en hest til af vognmand Harald Hyldahls.

De unge fra Lyngby var til fastelavnsfest i "Håbet", men jeg var ikke deroppe.

Da bilen herfra i aftes kom til Agger, var alt aflyst, da der lige var kommet 1200 tyskere til indkvartering. Det var udelukkende store drenge og gamle mænd. I stedet for fastelavnsfesten tog de så til Morup Mølle.

Tirsdag, den 9/3 1943

Desværre står nogle af køkkenmøddingerne her mellem Agger og Stenbjerg under vand, og andre er sandet til.

Russerne går stadig lidt frem på østfronten, og tyskerne må af og til melde om en bys fald. De siger ganske vist, at de planmæssigt rømmer nogle byer, men opgiver selvfølgelig ingen byer, uden at være tvunget dertil.

Rommels offensiv i Afrika er hurtigt blevet standset.

Det er nu bestemt, at der skal afholdes folketingsvalg den 23. marts d.å.

Onsdag, den 10/3 1943

Far er i aften til skolekommissionsmøde, hvor

der vist skal vælges ny formand, da far nægter at fortsætte som formand.

Bedstefar har i aften fortalt historier fra sin soldatertid, da orlogsskibene endnu var af træ. Han ærgrer sig endnu over, at han ikke kom til Vestindien, skønt han var udtaget til det. Han meldte sig nemlig syg sammen med en Aggerbo Poul Thøgersen. (*Bem. af KMN: da de troede togten til Vestindien ville vare meget længere*).

Torsdag, den 11/3 1943

Jeg har i aften været i Svankær, hvor jeg har set filmen "En forbryder", som var en god men trist film, skønt der også af og til var morsomme scener. Afdøde Carl Alstrup spillede som sædvanlig godt, og Gunnar Lauring var ligeledes upåklagelig. Jens Back kørte os til og fra Svankær i sin lastvogn med "hus" på, og vi var så mange, at der næppe kunne have været én mere i vognen.

Fredag, den 12/3 1943.

Det er i aften rigtig flyvevej, og der høres da også ustandselig motorstøj, men batteriet har endnu ikke anvendt luftskytset.

Tyskerne indrømmer nu at (?) er faldet, men de meddeler samtidig, at de er i færd med at tilbageerobre Charkow og påstår, at de allerede kæmper i gaderne.

Jeg har i aften spillet fedtmule om en flaske akvavit hos Carls. Jeg spillede med Erling, Robert og Carl.

Lørdag, den 13/3 1943.

Denne dags aften er forløbet meget gemytlig. Først på aftenen drak Erling og jeg 1/2 fl. vin hver, i mit kammer. Derefter gik vi ned til Chr. L. Kroghs, hvor vi spillede mausel med Jens, Gutte og Åge, som er hjemme på besøg, og rejser igen i morgen. Efter at have spillet færdig dernede, gik Jens og jeg herop, hvor vi hjalp far, Chr. L. Krogh og Back Boddum med at drikke en flaske brændevin, som Back Boddum var kommet med. Vi kom også med til at spille mausel, og jeg vandt ca. 8 kr. Bedst som vi sad og spillede, hørte vi en voldsom maskingeværild lige over huset. Det var en tysk nat jager og en engelsk bombemaskine der beskød hin-

anden, og da jageren forsvandt begyndte luftskytset på batteriet at skyde, og sprængstykkerne slog ned flere steder her i byen. Flyvningen blev ved til langt ud på natten, og såvel projektørerne som luftskytset var i virksomhed ved Agger og Hansted.

Maren Kruse, der har været syg længe, blev i dag mere syg, og folk regner med hun har tuberkulose.

Søndag, den 14/3 1943.

Jeg har i dag været i Agger og kørte med Johs. Henriksen, da Finks bil var til reparation. Bedstefar, Kirstine Pedersen samt Niels Sørensen og Petra var også med. Niels Sørensen ville nemlig til begravelse, og både bedstefar og Kirstine fulgte lig. Skønt Carl Johan til trods for sin langvarige sygdom, døde temmelig pludselig, havde han dog anet han snart var færdig. Da Overgaard blev begravet sagde han, da der var tale om der skulle graves grave andre steder på kirkegården: "Der bliver nok en plads til mig ved siden af Overgaard", og nu ligger han der.

Carl Johan er det femte barn Søren Thøgersens har mistet.

Gamle Sine, der nu snart er 87 år, ligger stadig som for 3 år siden, da hun fik hjerneblødning.

Chr. Rubys kone, Maren, skal have endnu et barn.

Tyskerne har nu stillinger i den nordlige del af Agger. For ca. 14 dage siden blev en tysker kørt over af vandbygningsvæsenets lokomotiv i Agger, så der ligger nu 3 tyskere fra batteriet på Agger kirkegård, men der ligger dog flere fra sidste krig.

Mandag, den 15/3 1943.

Chr. Nørgaards søster, Ulla, blev i går kørt over af en lastbil i Nors og slemt kvæstet. Hendes tilstand er endog alvorlig, og det er vel nok sørgelig, om en så køn og tiltalende pige skal dø eller få men af ulykken, som den hensynsløse chauffør sikkert er skyld i.

Fiskerne havde i dag ret gode fangster, idet "Brødrene" og "Eron" hver havde ca. 1500 pund torsk i lasten.

Tirsdag, den 16/3 1943.

Foråret er nu sat ind, og vejret har været lunt siden i går eftermiddag, men natten til mandag frøs det også stærkt. Læreren har i aften været her på besøg. Tyskerne har nu tilbageerobret Charkow.

Jeg har i aften skrevet en ansøgning til grosserer Kokholm Nielsen i Thisted, da han søger om en kommis til engroslageret, og jeg kunne godt tænke mig, at arbejde på engroslager.

Onsdag, den 17/3 1943.

Vejret har igen i dag været usædvanlig godt.

Iver har prøvet at skyde med mit gevær, og godt skyder han, men jeg ramte dog bedre end ham.

I aften har jeg været på skadejagt, men det er meget vanskeligt, at komme disse fugle på skudhold, men jeg vil dog prøve, om jeg ikke kan liste mig ind på dem en anden dag.

Maren Kruse har i dag fået besked om, at hun skal på Krabbesholm Sanatorium, hvor hendes mand var indlagt for et par år siden, og hvor Carl Johan døde.

Torsdag, den 18/3 1943.

Endnu to Stenbjergfiskere er forlist, idet en Esbjerg kutter er minesprængt.

Der er voldsomme kampe på østfronten og i Tunis, men hverken de allierede eller tyskerne og italienerne går frem.

Torsdag, den 19/3 1943.

Der går nu rygter om, at vi skal gennes fra byen ligesom Hanstholm boerne, men hvor meget sandhed der er i disse rygter, ved vi jo ikke.

Lørdag, den 20/3 1943.

Kokholm Nielsen ringede i dag og sagde, at det var muligt han kunne bruge mig. Jeg tager derud på mandag for at tale med ham.

Søndag, den 21/3 1943.

Sverige vandt i dag bokselandskampen mod Danmark med 6-2.

Mandag, den 22/3 1943.

Jeg har i dag været i Thisted hos Kokholm

Nielsen for at blive fæstet. Jeg skal møde 1. april og får 150 kr. om måneden. Når jeg så på KFUM skal betale 120 kr. for kost og logi, bliver der jo ikke meget tilovers, men en hjemmefødning vil jeg ikke være, så ud vil jeg, og Kokholm Nielsen har lovet, at jeg ikke alene skal arbejde på lageret, men også komme i lære på kontoret.

På hjemvejen fra Thisted kom en fuld dansker op at skændes med en tysker, som var så fræk at trække bajonetten, og da danskeren ikke var bange for den, var det kun med besvær, rutebilchaufføren Christoffersen fik striden bilagt.

Tirsdag, den 23/3 1943.

Denne dag er en af de betydeligste, jeg endnu har oplevet. Hvad valget betyder for Danmarks stilling er uoverskuelig, og efter de første resultater at dømme, har valget gået over al forventning i landkommunerne. Stemmeprocenten har ikke alene været stor, men bondepartiet og nazisterne er gået tilbage, men det vil jo nok stille sig anderledes i byerne.

Forfatteren Kaj Munk er på dansk samlings parti sammen med flere andre højtstående personer, således har overlæge Nordentoft, Nykøbing, ladet sig opstille, og læge Therkildsen, Bedsted, har været stiller.

Onsdag, den 24/3 1943.

Valget i går blev en stor national festdag, da alle vælgere så at sige stemte, og stemmeprocenten ligger for hele landet på omkring 90%. Det mest glædelige er dog, at nazisterne og bondepartiet ikke gik frem, ja bondepartiet blev endog halveret, hvilket skyldes, at de har vist sig tyskvenlige. Nazisterne gik ganske vist 12.000 stemmer frem, men i forhold til den høje stemmeprocent, og i forhold til de øvrige partiers fremgang, er dette nærmest tilbagegang, men de beholdt dog deres tre mandater, og Dansk Samling, som gik 34.000 stemmer frem fik tre mandater. Socialisterne og de konservative gik mest frem, og særlig bemærkelsesværdig er de konservatives fremgang, idet partiet gik næsten 120.000 stemmer frem. Her i amtet og kommunen havde venstre flertal.

Torsdag, den 25/3 1943.

I England er man meget tilfreds med valget, og man håber at den nye rigsdag, vil gøre mere modstand mod tyskerne. Den tyske radio er så fræk at erklære, at valget var et tillidsvotum til ministeriet Erik Scavenius, skønt alle aviser før valget meddelte, at valget ikke stod for, for eller imod regeringen.

Jeg har i aften været i Svankær, hvor jeg besøgte Chr. Nørgaard, som oplyste, at Ulla er sluppet bedre fra biluheldet end først antaget, og der er nu vist ingen tvivl om, at hun kommer over det.

Englænderne er nu begyndt at løbe storm på aksens stillinger i Tunis, men det er endnu ikke lykkedes dem at trænge helt igennem linierne.

Fredag, den 26/3 1943.

Lærerinden har i aften været her for at sige farvel.

Far har været til eksamen i Lodbjerg og Ørum.

Frk. Rashmark i Ørum vil nu også forsøge at få en anden plads. (lærerinde)

Lørdag, den 27/3 1943.

Jeg har i aften tilbragt en usædvanlig rolig aften, da der ingen har været her, og da jeg ingen steder har været grundet på, at jeg i aften føler mig søvnig. En del unge mennesker i Aalborg er blevet idømt fængsel for sabotage.

Søndag, den 28/3 1943.

Dagen i dag har været temmelig begivenhedsrig. Fra formiddagen af var jeg i kirke for at overvære konfirmationen, og kirken var så overfyldt, at mange måtte stå op i de to timer, konfirmationen varede, og blandt dem var jeg. Da jeg kom hjem fra kirke, skød Ivar og jeg til måls efter forskellige ting, og jeg fandt til sidst på den skurke- eller drengestreg, at skyde fire alm. store vinduer ud på sagfører Federspiels sommerhus "Rimmen". Vi skød på lang afstand, men ramte begge godt, så alle 4 vinduer blev skudt ind., men hvad skade haglene har lavet i værelset ved vi jo ikke. Bagefter var jeg til konfirmation hos Poul Josefsen og Lis Iversen.

Mandag, den 29/3 1943.

I aften var jeg til konfirmation hos Søren Rysgaard, og til kaffen fik vi foruden det traditionelle kaffebrød også smørrebrød. Vi var indbudt til klokken halv otte, men folk mødte selvfølgelig som skik og brug er, først ca. en time senere. Unge Ivar Iversen kom dog til tiden, og satte sig intetanende til bords sammen med pensionærerne, som på det tidspunkt skulle til at spise. Det var temmelig fjollet af ham, da han jo var inviteret til kaffe.

De allierede er nu brudt igennem Marethlien.

Tirsdag, den 30/3 1943.

Jeg har nu alt parat til afrejsen til Thisted i morgen.

Der foreligger nu fem nye sabotagetilfælde i København og to i Aarhus, hvor tre tyske soldater såredes.

Onsdag, den 31/3 1943.

Jeg har udsat rejsen til Thisted til i morgen og vil så med 10 toget.

Vi har endnu ikke fået fat i en kommis.

Thisted, torsdag den 1/4 1943.

Nu har jeg altså påbegyndt tjenesten hos Kokholm Nielsen og den første dag forløb godt, men jeg er klar over, der bliver uhyre meget at lave, men det har jeg heller ikke noget imod. Jeg skal spise på KFUM, hvor Anker Trab fra Bedsted og Chr. Leed fra Morup Mølle også spiser. Foreløbig kan jeg ingen logi få på KFUM, men jeg har så i stedet for fået Kokholm Niensens gæsteværelse, som jeg er godt tilfreds med.

Fredag, den 2/4 1943.

Min første rigtige arbejdsdag i firmaet forløb godt med ustandseligt arbejde. Man må være om sig på pensionatet, hvis man vil have noget at spise, thi der spiser nu 77 der, mod før 35.

Lørdag, den 3/4 1943.

Jeg har nu fundet mig fuldstændigt tilrette her, og er fuldt ud tilfreds med forholdene. Jeg behøver heller ikke at undvære radioavisen og

aviserne, da der på KFUM er lejlighed til både at høre radio og læse aviserne.

Jeg traf i dag Chr. Leeds kone Kirstine, som var her for at besøge ham.

Søndag, den 4/4 1943.

Jeg sov i dag til kl. 11 og har i aften set to svenske film, "Sekslinger" og "Kommers i kompagniet". De var meget morsomme begge to, men den sidste var dog den sjoveste. Jeg har nu set 3 film siden jeg kom til Thisted. Den første jeg så, var den norske film "De værgeløse"

Mandag, den 5/4 1943.

Jeg ringede i dag hjem for at få fremsendt en kedeldragt. Desværre er mor blevet syg af en blærelidelse, og da vi ingen kommis har fået, slider far hårdt i det. Jeg betalte i dag 1 krone i aviscontingent på KFUM, hvor næsten alle aviser ligger fremme. Vi kunne dog ikke blive enige om, om vi skal holde "Socialdemokraten". De fleste der spiser der, er handelsfolk og således konservative. Vi var dog alle enige om, at vi ikke ville se noget til nazisternes blad med det misvisende navn "Fædrelandet", som de har været så frække at kalde deres smudsige sprøjte.

Til min og Anker Trab's store forbavelse, opdagede vi i dag at vi er naboer, idet han bor i villaen her ved siden af, hvor jeg bor.

Tirsdag, den 6/4 1943.

Skønt Thisted er en købstad, og Lyngby et lille fiskerleje, sker der dog mange flere interessante ting i Lyngby, hvor der næsten daglig sker nye ting.

Der er i sidste uge, rundt om i landet, forøvet mange vellykkede bombeattentater mod firmaer og fabrikker.

Onsdag, den 7/4 1943.

Det har i dag sneet næsten uafbrudt, og vejret har endvidere været koldt, så ingen skulle tro, at vi er først i april måned.

Torsdag, den 8/4 1943.

Aviserne bringer nu hver dag meddelelse om sabotage på fabrikker og jernbaner.

Sabotørerne er (ulæseligt) og går ikke af vejen for at skyde. I England ser man med tilfredshed på den voksende danske modstand.

En mandsperson blev i går i København skudt ned af en ukendt morder.

En voldsom difteritis epidemi hjem søger for tiden Nørresundby, og har allerede krævet 14 dødsopfre.

Jeg har nu modtaget min kedeldragt, sendt hjemmefra, og i et vedlagt brev oplyses det, at mor nu har det bedre, at vi har fæstet en kommis til 1. maj, og at Jens og Erling arbejder i Thisted. Jeg har dog ikke set noget til dem.

Igen i aften har det sneet.

Fredag, den 9/4 1943.

9. april. - 3 år er gået siden hin skæbnesvangre dag vi mistede vor frihed, som blev frataget os af en nation vi havde "Ikke Angrebspagt" med, men Tyskland er og bliver vor arvefjende, det har de vist flere gange i det sidste århundrede. Jeg husker så tydeligt som var det i går, den 9. april 1940, hvordan denne historiske dag forløb for mig.

Da jeg som sædvanlig hver aften havde hørt radioavisen, sagde jeg til mine kammerater (Hvidbjerg Realskole), den 8. april, at situationen var så alvorlig, at tyskerne måske allerede var på march over grænsen. De lo naturligvis deraf, men før jeg endnu var rigtig vågen næste dags morgen, råbte Anders Vilsbøll ind til mig: "Tyskerne er gået over grænsen. Togene sydfra er standsede. Kampen er holdt op, da regeringen har bøjet sig for de tyske krav". Han havde fået meddelelsen fra Erik Christiansen, stationsforstanderens søn fra Oddesund, der var kommet med toget. Jeg for af sengen, trak i tøjet, og det kan nok være, der blev snakket og forbandet. Jeg havde ikke fået læst på min geometrilektie, og var dagen før bange for at blive overhørt, men der var ingen der den dag tænkte på geometri. Vi sad ved radioen hele dagen, og mens vi sad og drak eftermiddagskaffe, tordnede den første tyske flyver hen over skolen. Vi for alle op, og fik trods tågen et glimt af den.

I løbet af dagen kom mange rygter i omløb, og om aftenen kørte de første lastbiler med sol-

dater ind i Hvidbjerg, hvor de skulle overnatte på kroen. Mogens Abrahamsson og jeg var ude at gå aftentur og hørte, da vi kom lidt øst for skolen, en usædvanlig støj ved kroen. Vi løb derhen og så, at det var tyskerne, der blev betragtet med stor nysgerrighed af folk, der trængte ind i krostuen for at se dem, - nu har vi fået nok af at se på tyskere.

De følgende dage var vi optaget af at se på flyvemaskinerne, og var tit i Oddesund for at se på tyskerne og tale med dem, da det var sjovt at prøve sine færdigheder i tysk.

De 16 faldne soldater fra den 9. april er i dag som de to foregående år blevet hædret på forskellig vis.

Det er nu lyst længe om aftenen, og godt er det, at man ikke behøver at mørklægge sidst på eftermiddagen, men sommertiden gør jo også sit til, at der er længe lyst om aftenen.

Jeg modtog i dag en skrivelse fra kommunkontoret, hvori det meddeles, at jeg er idømt en bøde på 10 kr., for at have undladt at melde mig til folkeregistret. Det er ærgerlige penge at blive af med, da det kun er sløseri fra min side, thi flyttebeviset sendte Chr. Lykke mig allerede den 3.

Lørdag, den 10/4 1943.

Skønt klokken kun er halv seks, skriver jeg min dagbog nu, da jeg agter mig hjem og ikke vil have hæftet med, da jeg jo kun skal overnatte hjemme én nat denne gang.

De allierede har igen gennembrudt aksens stillinger i Tunis, og det ser ud til, at det skal lykkes dem at smide Rommel i havet.

Gandhi påtænker nu en ny faste, som ikke vil blive tidsbegrænset, men som skal fortsætte indtil døden.

Søndag, den 11/4 1943.

Jeg er nu kommet tilbage fra mit korte besøg, og har fået ordnet min sygekasse.

Jeg fulgtes med Chr. Christensen fra Bedsted i aftes. Han havde nemlig været i Thisted og var med samme tog som mig.

Jeg har sammen med Ivar skudt til måls med mit jagtgevær i dag, og vi skød også nogle spurve. Lærker og andre sangfugle skyder vi ikke.

Vi har nu fået fat på en kommis på 29 år, som har været hos Kokholm Nielsen for nogle år siden.

Min moder er nu næsten rask igen.

Da jeg i aften cyklede til Bedsted, var jeg så uheldig at punktere ved "Brogaard", så jeg måtte gå hjem, og da jeg kom til Gl. Bedsted, var der kun 10 minutter til toget gik. Jeg stillede cyklen hos købmand Pedersens og løb så at sige hele vejen til banegården, som jeg nåede lige da toget kørte ind. Da jeg kom til Thisted, var jeg oppe hos Kokholm's for at drikke kaffe, som virkelig var kaffe.

Mandag, den 12/4 1943.

Jeg blev i dag tilmeldt folkeregisteret, og slap med en bøde på fem kr. Håndværkerne skal nu snart til at lave om på Kokholm's lagerbygning, så vi er begyndt at flytte varerne.

Tirsdag, den 13/4 1943.

Foråret er nu kommet. I går var vejret særlig godt med solskin og varme, og skønt det har regnet i dag, har luften dog været mild.

Pensionæerne på KFUM holdt i aften et møde, men der er for sent for mig at gå derhen nu.

Onsdag, den 14/4 1943.

Vejret er fortsat godt, og folk viser sig på gaden i stort antal.

Cigaretrationen bliver nu yderligere skåret ned med 45%, så nu bliver det for alvor småt med tobaksvarer, og priserne på "Den sorte Børs" vil sikkert stige derefter.

Torsdag, den 15/4 1943.

Jeg har i aften været sammen med Chr. Leed, som gav biografbillet og "kaffe" på Reinholdts Konditori, fordi jeg havde skaffet ham en pakke tobak.

I Phønix teateret så vi den italienske film "Den maskerede kavalier".

Vi havde en hyggelig aften på Konditoriet, hvor der selvfølgelig var fuldt hus, med overflod af tyskere.

Tyskerne gav for resten koncert på Store Torv i dag, da vejret var særligt fint.

Fredag, den 16/4 1943.

Prinsesse Margrethe fylder i dag 3 år, og er genstand for megen opmærksomhed.

Jeg har i aften været oppe hos sekretæren på KFUM, for at få at vide, om jeg kan få et værelse til maj. Det er imidlertid umuligt, så nu må jeg altså se at skaffe værelse et andet sted.

Lørdag, den 17/4 1943.

Dybbølmærket er blevet solgt i dag, da den 18. jo er en søndag i år. Kokholm har været i dårligt humør i dag, og har vrøvlet hele dagen, han har dog ikke skældt mig ud.

Søndag, den 18/4 1943.

Jeg har i dag set to film. Den ene var en Skipper Skræk film, som var meget morsom. Den anden var et svensk lystspil der hed "Pigen i vinduet" og dette stykke var der ikke særlig meget ved.

Mandag, den 19/4 1943.

Jeg er i dag flyttet op til bager Boddum Nielsen, hvor jeg deler værelse med en ung mand fra Vorupør, men skønt værelset er rummeligt, synes jeg det er ubehageligt at være 2 om et værelse.

Vi har i aften haft en fornøjelig pensionærfest på KFUM, hvor vi til festmiddagen fik svinesteg og citronfromage. Det var flot, da svinesteg eller flæskesteg skulle jeg måske sige, er blevet en mangelvare. Redaktør Baunegaard underholdt om aftenen, meget fornøjeligt, med at læse jyske digte op.

Tirsdag, den 20/4 1943.

Der synes nu ikke at være megen mulighed for at redde besætningen på den sunkne svenske ubåd, som gik ned sidst i forrige uge, hvorfor besætningen går en frygtelig død i møde.

Jeg er nu færdig med at flytte fra Kokholm's til min foreløbige bopæl. Da jeg havde to hatte på, sko og vækkeur i hænderne, og et sæt tøj hængende uden på frakken, vakte jeg stor opsigt, da jeg gik herved, men jeg blev fri for at gå to gange, da jeg pressede alt hvad der kunne være i riskufferten, som jeg bar herhen i går.

Fortsættes